

Upravništvo. Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri pošti čez zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78 180 Wien št. 105 241

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica števil. 1.
— telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Angleško-francosko vojaško sodelovanje

General Weygand, ki zastopa v Fran-
ciji tradicijo maršala Focha, je nedav-
no izdal zanimivo knjigo o francoski
vojaški pripravljenosti pod naslovom:
»Ali je Francija močna?« Izkušeni
francoski vojščak, čigar moči, kakor
pravijo poročila iz Pariza, prav te dni
pojema, postavlja v svoji izčrpnosti
strokovni študiji tezo, da se »glas na-
roda samo tako daleč sliši, kolikor da-
le sega moč, ki stoji za njim«. Zdi se,
da je predvsem to osnovno spoznanje
narekovalo obema zapadnima veleila-
ma, da sta se ne le vsaka zase odločili
za izvedbo velikega oborožitvenega pro-
grama, temveč tudi za nadaljevanje
posvetovanj o konkretnem sodelovanju
obrambnih sil obeh držav, katerih for-
malni začetek pada nazaj v dobo po
razveljavitvi lokarnske pogodbe. Te-
daj sta se Anglija in Francija sporazu-
mili in v posebni deklaraciji dne 19
marca 1936 objavili, da se bodo takoj
začela tehnična pogajanja med gene-
ralnima štaboma obeh veleil. Takratni
francoski zunanji minister Flandin je
v svojem govoru dan kasneje pojasnil,
da pomeni ta sklep poglobitev že ob-
stoječih stikov med vrhovnima vod-
stvom angleških in francoskih sil z
namenom, da se izdelajo načrti za
medsebojno avtomatično podporo za
primer nepričakovanih in nenadnih za-
pletljivih vojaškega značaja. Napove-
dal je še, da bodo ti načrti trajna osno-
va angleško-francoskega vojaškega so-
delovanja tudi v bodoče.

Uradno sporočilo, ki je bilo izdano
pretekli teden po zaključenih razgovorih
angleških in francoskih državnih
kolebajočih frank je mrtev, in Francija ima
zopet čvrsto valuto. S tem se obenem re-
šeni razni problemi, ki so bili v zadnji dobi
skoro stalno na dnevnem redu. S tem je tu-
di odstranjena vsaka nevarnost glede uvedbe
devizne kontrole. Ta najnovejša valutna ope-
racija je prišla docela nepričakovano, a iz-
vedena je mnogo bolj odločno, kakor prejš-
nji dve devalvaciji in brez vseh onih težko-
bi, ki so do sedaj spremljale vsako tako ope-
racijo. V francoskih krogih smatrajo novo
devalvacijo za predigro končne konsolidacije
francoskih financ in francoskega gospodar-
stva.

Tudi najširša publika nima povoda za
vzmirjenje. Za zaščito konzumentov je že
izdal notranji minister Sarraute ukrepe, ki
bodo preprečili vsako povziranje cen. Vlada
je odločena, da doseže tudi stabilizacijo cen.
Vsako nedovoljeno navijanje cen, se bo sod-
no zasledovalo. Notranji minister je izdal
vsem prefektom nalog, naj takoj ugotovijo
sežanje stanje cen življenjskih potrebščin.
da bodo tako imeli podlago za kontrolo in za
tiranje neupravičene druginje.

Samo po sebi se razume, da se v
svoji nedavni londonskih razgovorih
državniki obeh veleil niso spustili že
v podrobna razglabljanja v tem pogle-
du. Zadovoljili so se le s postavitvijo
nekaterih vodilnih in načelnih smeric,
katerih se bodo v nadaljnjih stikih
ki bodo sedaj sledili, držali voja-
ški strokovnjaki obeh držav, ko bodo,
kakor poudarja »Temps«, razpravljali
in se sporazumeli po vseh vprašanih
metode organizacije in proizvodnje,
ki jih postavljajo uresničenje sklepa o
vojaškem sodelovanju.

Kolikor se je moglo doslej ugotoviti
po pisanju francoskega in angleškega
časopisa, bodo predmet napovedanih
razgovorov vojaških strokovnjakov
obeh držav predvsem naslednja osnov-
na vprašanja: določitev področij, ki naj
se sporazumno dodeli francoski in an-
gleški vojni mornarici, določitev letal-
skih oporišč na francoskem ozemlju za
angleško letalstvo ter razgovor o pri-
mernih ukrepih za njih preskrbo z vse-
mi potrebnimi napravami, medsebojna
izmenjava modelov raznih tipov letal
zaradi izenačenja bodoče skupne letal-
ske proizvodnje, pripravljenost več
eskadril angleških brzih bojnih letal
za skupen nastop s francoskimi, čim bi
se to izkazalo za potrebno, proučevanje
možnosti uporabe tankov istih tipov in
topov enakega kalibra zaradi olajšanja
skupne proizvodnje tega orožja ter
kočno še osnovanje ogromne skupne re-
zerve pogojskega materiala, zlasti
nafta in bencina za letala, tanke in
druga bojna sredstva obeh držav.

Ze iz tega kratkega pregleda bistve-
nih vprašanj, ki bodo predmet razgo-
vorov med angleškimi in francoskimi
vojaškimi strokovnjaki v bližnjih ted-
nih in mesecih, je razvidno, da je od-
prta možnost najširše poglobitve stikov
med obema generalnima štaboma. Ob-
enem so se državni in Londonu spo-
razumeli tudi o potrebi pospešenega iz-
vajanja oborožitvenega programa v
Angliji in Franciji. Obe državi sta v
glavnem že izvedli vzporeditev in tudi
delno koncentracijo vrhovnih vojaških
poveljstev. Daladier je še kot minister
narodne obrambe v prejšnjih franco-
skih vladah povezal generalne štabe
posameznih vrst oborožene sile v skup-
nem »generalnem štabu narodne ob-
rambe«, katerega vodstvo je prevzel
kot vrhovni vojaški vodja general Gam-
elin. Obe državi doprinašata nadalje
prav v zadnjem času vedno večje žrtve
za dopolnitev svoje oborožitve. Anglija
sistematično izvaja svoj oborožitveni

Sinajski sklepi Male antante

**Mala antanta zvesta paktu Društva narodov in za splošno pomir-
jenje — Razgovori za sporazum z Madžarsko se bodo še nadaljevali
Pomen angleško-italijanskega dogovora za okrepitev miru**

Sinaja, 5. maja. AA. Na večerji, ki jo je
priredil snoči zunanji minister Petrescu
Comnen na čast jugoslovenskemu min-
istru in zunanjemu ministru dr. Mi-
lanu Stojadinoviću ter češkoslovaškemu zu-
nanjemu ministru dr. Krofti, so bili tudi
predsednik vlade patriarh Miron, notranji
minister dvora Urdareanu, gradbeni mi-
nister Germesiu, minister za narodno obram-
bo Arbescanu, minister za narodno zdravje
Mainescu, mornariški minister Teodorescu,
minister za delo Ralea, maršal dvora Flor-
dor, prvi adjutant kralja Karola general Mi-
hail, angleški poslanik Hoare, nuncij Casto-
lo, italijanski poslanik Ugosola, francoski
poslanik Fieri, jugoslovenski poslanik Jovan
Ducić in pomočnik zunanje ministrstva
Ivo Andrić Pevsko društvo »Carmen« je
priredilo na večerji zelo uspešen koncert, po
koncertu pa je bil velik sprejem v salonih
hotela »Palace«.

Danes ob 10.45 se je v hotelu »Palace«
začela tretja konferenca stalnega sveta Ma-
le antante. Po dopoldanski seji se je min.

predsednik in zunanji minister dr. Stojadi-
nović odpeljal v spremstvu rumunskega po-
blaščenega ministra Evgenija Paniniuju v
dvorec Temisor, kjer ga je kralj Karol II.
sprejel v posebni avdienci, ki je trajala sko-
ro eno uro. Zatem je kralj Karol sprejel
tudi češkoslovaškega zunanje ministra dr.
Kamil Krofto.

Opoldne je dr. Stojadinović sprejel več
tujih poslanikov, ki so akreditirani v Buka-
rešti, med drugimi tudi francoskega.

Ob 13.30 je zunanji minister Petrescu
Comnen priredil v hotelu »Palace« predse-
dniku jugoslovenske vlade dr. Stojadinoviću
in češkoslovaškemu zunanjemu ministru dr.
Krofti obedi, ki so se ga udeležili tudi ju-
goslovenski poslanik Jovan Ducić, pomočnik
v zunanjem ministru dr. Ivo Andrić ter
ostali člani jugoslovske, češkoslovaške in
rumunske delegacije.

Ob 17. se je sestal stalni svet Male zve-
ze k četrti seji, po kateri je bilo izdano
uradno poročilo o zasedanju v Sinaji.

do sprejeti sklepi znova pokazali trdnost
Male antante. Svet bo znal pravilno oceniti
delo Male antante za ohranitev miru. Mala
antanta bo ostala zvesta svojemu idealu,
da z združenimi silami brani status quo v
Podunavju, in bo znova potrdila kako je
potrebna v trenutku mednarodne napetosti.

Velika pozornost v Italiji

Rim, 5. maja. h. Odgovorni rimski kro-
gi pripisujejo 35. zasedanju stalnega sveta
Male antante v Sinaji največji pomen in
pričakujejo, da bo v znatni meri pripomo-
glo k popuščanju napetosti in k pomirjenju
v Podunavju. V prizadevanjih držav Male
antante vidijo uspešen prispevek k med-
sebojnemu razumevanju in k mednarodne-

Nova baza franka

**Ponovna devalvacija francoskega franka in stabiliza-
cija na bazi: 179 frankov enako 1 funt**

Pariz, 5. maja. h. Finančni minister
Marchandeau je danes sprejel novinarje in
jim podal daljšo izjavo o najnovejši de-
valvaciji franka ter o nadaljnjih načrtih
vlade glede stabilizacije francoske valute
in končne ureditve finančnega in gospo-
darskega položaja.

Predvsem je naglasil finančni minister,
da prava stabilizacija franka dejansko še
ni izvršena, marveč gre pri sedanjih ukre-
pih zgolj za operacije, ki naj pripravijo
končno stabilizacijo franka. Vlada je v
skladu z valutnim dogovorom z Anglijo
in Zedinjenimi državami sklenila, da se
tečaj franka v relaciji 179 frankov za 1
funt šterling v bodoče ne sme več pre-
korščiti. Odslej se bo po izjavi finančnega
ministra tečaj franka samo lahko izboljš-
al in se stabiliziral, ker zasleduje vlada
ta cilj z neupogljivo voljo. Povratek ka-
pitala kaže, da so sklepi in ukrepi vlade
naleteli na popolno razumevanje. Po ofi-
cielnih informacijah se je do sedaj vrnilo
v Francijo že nad tri milijarde frankov.
Francoska valuta, ki je sedaj zaščitená
proti vsem spekulativnim akcijam, bo na
ta način postala soliden temelj vsega dela
na obnovi francoskih financ in francoske-
ga gospodarstva. Rešena vseh nevarnosti,
ki se pojavljajo kot posledice nihanja
kurza, bo sedaj vlada s podporo vseh
Francozo v ustvarila solidno in stabilno go-
spodarsko podlago.

Končna stabilizacija franka bo izvedena
v treh etapah, izmed katerih je prva sedaj
že izvršena z uditvijo franka pri tečaju
179 frankov za en funt. Druga faza bo iz-
daja valutnega dekreta, ki bo na novo fik-
siral zlato podlago franka. S tem združena
revalorizacija zlata podlage francoske Na-
rodne banke, bo služila za odpis predju-
gov države pri Narodni banki, ki znašajo
sedaj 40 milijard frankov. Zlata vsebina
franka bo znižana na približno 28 mili-
gramov. Po Poincarejevem stabilizacij-
skem zakonu je znašala 65,5 miligramov. Z
devalvacijo, ki sta jo izvedla Aurioi in po-
zneje Bonnet, je bila znižana na 49 odno-
so 43 miligramov. Sedanja valutna ope-
racija Daladiera predstavlja dejansko že č-
etrto devalvacijo francoskega franka, ki jo
je pričel prvi konzul in ki je znana pod
imenom Franc Germain. Novi frank je
sedaj ohranil samo še 8/9 svoje predvojn-
e zlate vrednosti.

Zadnja etapa, ki pa še ne bo prišla tako
hitro, bo stabilizacija franka s posebnim
zakonom. Namen te zakonite stabilizacije
bo predvsem ta, da se osvobodijo sredstva
deviznega izravnalnega fonda, ki se bodo
nato uporabila za kritje državnih dolgov.
Sprito povečanja deviznih in zlatih rezerv
Francoske banke, ki se bo pojavilo kot
posledica te nove devalvacije, pričakujejo

Japonski poraz

Kitajci so obkolili v južnem Šantungu 100.000 Japoncev

Sanghaj, 5. maja. o. Po vesteh s kitajske
kako tudi z japonske strani je položaj ja-
panske vojske v znanem trikotu Taj-
čevang, Hančuang in Tančeng še vedno zelo
neugoden za Japonce. Po zadnjih vesteh je
Kitajcem na fronti 70 km uspelo pognati
Japonce nazaj povprečno za 25 kilometrov.
Med Tajčevangom in Velikim kanalom se
je razvila večer srida bitke, ki se je kon-
čala s popolnim japonskim porazom. Ka-
kor zatrjujejo mednarodni vojaški opazo-
valci, je kitajski vojski, ki šteje 800.000
mož, znova uspelo obkoliti 100.000 Japo-
ncev. Obroč okrog njih se vsak dan bolj
zožuje.

V večerjši bitki pri Tajčevangu so bi-
le najhujše borbe med kitajsko pehoto in
japonsko motorizirano silo, ki je 10 milj
severozahodno od mesta skušala odločiti
bitko v japonsko korist. Napad teh moto-
riziranih sil je bil krvavo odbit. Okrog 50
japonskih tankov je bilo razdejanih.

Po vesteh o bojih pri Tančengu so Japo-
nci v zadnjem času izgubili nad 30.000 mož.
Kljub tem izgubam jim ni uspelo izvesti
svojege načrta, da bi zavzeli Hsichov in del
lungajske proge.

Sokolska župa Ljubljana

II. obrambni zbor Sokolstva

**Vsem društvom, članstvu,
naraščaju in deci!**

**Sokolski kresovi drevi ne
bodo goreli. — Zglasite se
danes zvečer ob 9. usak v
svojem društvu!**

Zdravo!

**SOKOLSKA ŽUPA
LJUBLJANA**

mu pomirjenju. To naziranje izraža in
podčrtava tudi ves italijanski tisk, ki po-
sveča sinajski konferenci Male antante
kljub Hitlerjevemu obisku nenavadno ob-
širna poročila.

Uradno poročilo

Ob 18.45 so predsednik jugoslovske
vlade in zunanji minister dr. Milan
Stojadinović, češkoslovaški zunanji mi-
nister dr. Kamil Krofta in rumunski
zunanji minister Comnen P-trescu spre-
jeli v dvorani hotela »Palace« zastop-
nike tiska, ki jim je zunanji minister
Comnen prečital naslednji komunik:

Stalni svet držav Male antante se je
sestal na redno zasedanje v Sinaji 4. in
5. maja 1938 pod predsedstvom Nikolaja
Petresca Comnena, rumunskega zuna-
njega ministra. Jugoslavijo je zastopal
predsednik vlade in zunanji minister
dr. M. Stojadinović, Češkoslovaško pa
zunanji minister dr. Kamil Krofta.

I. Zunanji ministri so proučili razne
dogodke, ki so se pripetili v mednarod-
nem položaju po zadnjem zasedanju
stalnega sveta in, so podrobno izmenjali
misli o vseh vprašanih, ki se posebno
tičejo politike Male antante. Ugotovili
so soglasno, da je treba nadaljevati vsa
prizadevanja za sodelovanje pri vsakem
delu za sporazum in pomirjenje. Stalni
svet Male antante je posvetil posebno
pozornost nedavno sklenjenemu angle-
ško-italijanskemu dogovoru, ki se mu
zdi element velike pomena za ohrani-
tev trajnega mira.

II. Stalni svet je čim najpozorneje
proučil razmerje med državami Male
antante in Madžarsko. Stalni svet vztra-
ja soglasno pri svoji želji, da nadaljuje
razgovore, ki so v teku in ki jim je cilj,
doseči sporazum in medsebojno zaupa-
nje v Podunavju.

III. Mala antanta ponovno potrjuje
čvrsta lojalnost do DN in podpira iz-
javo, ki jo je podal v njenem imenu za-
stopnik Rumunije na zadnjem zaseda-
nju sveta meseca januarja t. l. Obenem
izraža voljo, da dela v duhu te izjave za
uresničenje ideala mednarodnega sode-
lovanja, kakor so ta razumeli ustvari-
telji pakta DN. Stalni svet se je sezna-
nil z dnevnim redom prihodnjega za-
sedanja sveta DN in je ugotovil po-
polno enakost naziranj svojih članov
glede stališča, ki ga bo zavzel rumunski
delegat kot zastopnik Male antante v
svetu DN.

IV. Stalni svet je z največjo pozor-
nostjo proučil s pravne in dejanske
strani novi položaj na Dunavu glede
plovnega režima in je soglasen, da je v
interesu vseh, ki se deleži sodelovali
pri pospeševanju medsebojne trgovine
v Podunavju, da poljščijo skupno na-
primernejši način za nadaljevanje mo-
ralnega, tehniškega in materialnega so-
delovanja, ter podro rešitev, ki bo
upoštevala vse obstoječe interese.

V. Stalni svet sprejema na znanje in
odobrava rezultate 11. zasedanja gos-
podarskega sveta, ki je bilo v Bukarešti
od 9. do 18. marca t. l. Zunanji mi-
nistri so srečni, ker morejo ugotoviti, da
gospodarska Mala antanta čimdalje bolj
plodno razvija svoje delo od leta do leta,
ter so sklenili, da bodo njihove pristoj-

program iz leta 1936., za katerega so
predvideni krediti v skupnem znesku
500 milijard dinarjev, vsota, ki si jo
človek težko predstavlja. Francija pa
je pravkar na novo določila za potrebe
narodne obrambe znesek osem milijard
dinarjev, dočim gredo skupni zneski za
celotni oborožitveni načrt tudi v sto-
milijarde. Obe državi sta se odločili za
zelo nepopularne ukrepe za kritje iz-
rednih izdatkov za oboroževanje samo
da v pospešenem tempu izvedeta
svoj oborožitveni program. Weygan-
dova teza o potrebi iskanja diplomatskih
argumentov v tvornicah orožja
prodira torej, kakor se vidi, tako v An-
gliji kakor v Franciji.

ne oblasti proučile in izvedle vse ukre-
pe, ki jim je namen utrditev raznih go-
spodarskih zvez med državami Male
antante.

VI. Prihodnje zasedanje stalnega sve-
ta Male antante bo na Bledu ob koncu
avgusta t. l.

Stojadinovićev govor po radiu

Po objavi komunikacije o zasedanju kon-
ference Male antante je predsednik ju-
goslovske vlade dr. Stojadinović izdal po
radiu naslednjo poslanico rumunskemu
narodu:

Sestanek sveta Male antante, ki se je
vršil v slikovitem snežnem okviru Sinaje,
pod okriljem visokih borovcev, pokritih s
snegom, prinaša kakor vsa prejšnja zasa-
danja skipe, polne iskrenosti, jasnosti in
dobrih namer. V tej božični panorami smo
služili prijateljstvu in miru med ljudmi
Zel bi se zahvaliti rumunskemu zuna-
njemu ministru, ki dostojno zastopa ple-
menite tradicije, s katerimi se Rumunija
tako ponaša, za topli sprejem, ki nam ga
je priredil. Srečen sem, ker morem preko
atmosferskih valov poslati rumunskemu
narodu priščen pozdrav svoji domovini
in iskrene in tople želje za blagor velike
Rumunije pod srečno vlado kralja Ka-
rola II.

Po poslanici rumunskemu narodu, ki jo
je sporočil v francoščini, je dr. Stojadi-
nović izrekel v srbsčini še naslednje besede:

V popolnem medsebojnem soglasju smo
danes končali kot zastopniki prijateljskih
in zaveznikov držav Male antante seda-
nje redno in koristno zasedanje stalnega
sveta Male antante. Srečen sem, ker la-
hko ugotovim, da smo s tega sestanka
iskreno ponudili roko našemu skupnemu
sosedu v želji, da pripomoremo k miru v
tem delu Evrope.

Na večerji pri kralju Karolu

Nocoj ob 20.30 so bili predsednik ju-
goslovske vlade in zunanji minister dr.
Stojadinović, češkoslovaški zunanji mi-
nister dr. Kamil Krofta in rumunski zu-
nanji minister Petrescu Comnen ter člani
češkoslovaške, jugoslovske in rumun-
ske delegacije na večerji pri kralju Ka-
rolu II.

Madžarska in Rumunija

Sinaja, 5. maja. br. Davi je prispel v Si-
najo rumunski poslanik v Budimpešti Bossey.
Takoj po svojem prihodu je obiskal rumun-
skega zunanje ministra Petresca Comne-
na, s katerim je imel daljši razgovor. Iz te-
ga in iz dejstva, da se mudi v Sinaji tudi
madžarski poslanik v Bukarešti Bardosy,
sklepajo v diplomatskih krogih, da je bilo
vprašanje zblizanja Male antante z Madžar-
sko v ospredju posvetovanj na konferenci
Male antante.

Rumunski tisk o pomenu konference

Sinaja, 5. maja. AA. Vs listi se obširno
bavijo s konferenco stalnega sveta Male an-
tante. »Universul« posebno podčrtava od-
stavek dr. Stojadinovičevega govora na
slavnostni večerji, v katerem je poudaril,
da bo antanta nadaljevala svoje delo za
dosego ciljev, ki si jih je postavila že prej.
»Le Moment« podčrtava v svojem kome-
ntarju izjavo dr. Stojadinoviča, v kateri je
imenoval konferenco v Sinaji, družinsko sve-
čanost ter njegovo ugotovitev, da je Ru-
munija doživela od časa zadnjega sestanka
do današnje konference v Sinaji velik
napredek.

»Neamul Romanescu« piše da sedanja
konferenca v Sinaji po svojem pomenu pre-
sega vse prejšnje. List »Independence Ro-
maine« poudarja v uvodniku, da je konfe-
renca v Sinaji političen dogodek izrednega
pomena. Mala antanta je tako popolno
sredstvo miru, da se lahko prilagodi vsem
okolščinam. Čim večje so nevarnosti, tem
večji je njen pomen. »Epoca« piše, da bo

Tudi v Samsiju je položaj za Japonce zo-
lo težaven. V srednjem in vzhodnem delu
te pokrajine so Kitajci večer zavzeli več
mest.

Kitajsko prodiranje proti Nankingu

London, 5. maja. AA. (Reuter). Po ki-
tajskem poročilu so kitajski oddelki pro-
drli do neke vasi, ki je le še 11 km od-
daljena severozahodno od Nankinga.

Novi čl. poslanik v Beogradu

Praga, 5. maja. h. Kakor se domnava, je
dosedanji češkoslovaški poslanik v Beogra-
du dr. Václav Girsu upokojen. Za novega
češkoslovaškega poslanika v Beogradu je
imenovan doedanji poslanik v Rigi Jaro-
slav Lipa, ki bo v kratkem odpotoval v
Beograd.

**Mislite v teh dneh na CMD
in darujte za nje. skla**

Veliki manevri in parada italijanskih vojnih ladij

Hitler je včeraj skupno s italijanskim kraljem in prestolonaslednikom prisostvoval dosedaj največji reviji italijanske vojne mornarice

Rim, 5. maja. AA. S snočnje slavnostne večerje v Kvirinalu sta se Hitler in Mussolini v spremstvu ministrov Ciana, Alfierija, Ribbentropa, Gobbelsa, Hessa in Himmlerja odpeljala na postajo. Tam se je Mussolini poslovil od Hitlerja, ki se je nato ob 22.30 odpeljal v Napoli. V Napoli, kamor je prispel danes ob 10.10, sta Hitlerja pozdravila kralj Viktor Emanuel in prestolonaslednik Umberto, nakar je vodja rajha v spremstvu kralja in prestolonaslednika ter najvišjih predstavnikov državnih oblasti, fašistične stranke in vojske pregledal častno četo na poroni. Ko se je pojavil pred postajo in se vsedel s italijanskim kraljem v avtomobil, ga je ljudstvo navdušeno pozdravilo. V prvem avtomobilu sta se s postaje odpeljala proti pristanišču kralj Viktor Emanuel in vodja rajha Hitler. V drugem prestolonaslednik Umberto in nemški zunanji minister Ribbentrop. V tretjem italijanski zunanji minister grof Ciano in nemški poslanik Mackensen, za njimi pa dr. Gobbels ter drugi osebni Hitlerjevega spremstva in visoki funkcionarji italijanske vlade. V pristanišču se je Hitler v spremstvu italijanskega kralja vkrcal na križarko »Cavour«, kjer ju je že pričakoval ministrski predsednik Mussolini, ki je že ob 2. zjutraj prispel z letalom v Napoli ter izdal zadnje ukrepe za pomorske manevre.

200 vojnih ladij

Veliki manevri italijanske vojne mornarice so se pričeli ob 11. in so trajali do 17. Pri manevrih in paradi je sodelovalo nad 200 vojnih ladij vseh vrst, od največjih oklopnih, težkih in lahkih križark pa do torpednih rušilcev, brzih čolnov in najnovejših podmornic, ki se pri nobeni pomorski demonstraciji niso bile zbrane v tolikem številu. Razen tega je sodelovalo nad 200 vojnih in mornariških letal. Poleg uradnih gostov je prisostvovalo manevrom na obalah in na posebnih parnikih po zatirjevanju italijanskih oblasti blizu milijon ljudi, ki so prihiteli s posebnimi vlaki iz vse Italije.

Po častnem salutu so vse zbrane vojne ladje odplele iz luke, se ob izhodu razdelile na dve skupini ter napravile špalir, skozi katerega je nato odplula oklopna »Cavour«, na kateri so bili italijanski kralj, prestolonaslednik Umberto, Hitler, Mussolini, grof Ciano, Ribbentrop in ostalo spremstvo. Današnja prireditev je imela pokazati moč in pripravljenost Italije na morju. Po odhodu oklopnice »Cavour« so se nato pričeli veliki manevri na Tirenem morju. Dopoldne je bilo najprej ostro streljanje na določene cilje, nato pa napad 90 podmornic in večjega števila torpednih rušilcev na težke pomorske enice. Popoldne so bili manevri v okolici otoka Ischia, kjer je bil prirejen letalski napad na vojno brodogradnjo. Vse večje so odlično uspele in so pokazale zlasti veliko važnost lahkih križark, ki razvijajo hitrost nad 40 milj. poleg podmornic pa so zbudili posebno pozornost mali, lahki čolni, ki lahko

razvijajo izredno hitrost in so silno okretni, tako da predstavljajo najnevarnejše orodje v borbi proti težkim oklopnim in križarkam. Manevri je zaključila velika parada vseh sodelujočih enic vojne mornarice ter se je končala s častnim salutom vseh ladij. Ob povratku v luko so množice prirejale mornaričev navdušene ovacije.

Priznanje medsebojnih interesov

Rim, 5. maja. AA. Posebni Havašov dopisnik poroča, da so se med prvimi sestankom Hitlerja in Mussolinija sestali tudi voditelji obeh generalnih štabov. Po vseh iz dobro poučenih krogov ne bo sklenjen nikak vojaški sporazum, pač pa bosta obe stranki izrazili željo, da naj se vojaško sodelovanje nadaljuje in sicer v vseh smereh v zvezi z narodno obrambo. »Corriere della sera« piše, da je bilo že takoj prvi dan dvojno izredno važnih političnih razgovorov med Hitlerjem in Mussolinijem, sledili pa jim bodo še drugi, ki gotovo ne bodo nič manj važni. Logično je, da se vodijo razgovori tudi med zunanjimi ministroma obeh držav, ki pripravljata obširno diplomatsko gradivo.

»Gazzetta del Popolo« piše, da ima Hitlerjev obisk na vsak način velik politični pomen. To je treba poudariti posebno zaradi tega, ker so po Mussolinijevem obisku v Berlinu nastopili nekateri važni dogodki, predvsem dva, ki bi utegnili nepopolno učinkovati na odnose med nemško državo in Italijo. To sta priključitev Avstrije k Nemčiji in italijansko-angleški sporazum. V resnici pa se v odnosih med Italijo in Nemčijo ni ničesar spremenilo. Oba naroda sta te dogodke sankcionirala. Italijansko-angleški sporazum se tudi v nobenem primeru ne more smatrati, da je naperjen proti Nemčiji, ker je Nemčija sporočila, da bo pozdravila zблиžanje med Anglijo in Italijo, in ker se italijansko-angleški sporazum v prvi vrsti tiče Sredozemskega morja in Afrike, kjer Nemčija neposredno ni zainteresirana. Priznanje medsebojnih interesov je vedno in bo tudi še v bodoče ostalo naravni in bistveni del nemško-italijanskih odnosov. V pokrajinah, kjer imata Rim in Berlin posebne interese, kakor v Podunavju in na Balkanu, bosta Nemčija in Italija politično in gospodarsko delali v popolnem sporazumu. Trdnost osi Berlin-Rim je zgrajena ravno na obrambi skupnih idealov proti neredom in proti boljševizmu z ene strani, na drugi strani pa na krepki skupni volji, da se ohranita evropska civilizacija in svetovni mir.

Rim, 5. maja. h. Italijanski tisk danes obširno komentira zdravici, ki sta jih na snočnji slavnostni večerji izmenjala italijanski kralj in nemški kancelar. Listi potrjujejo zlasti besede italijanskega kralja, da mora biti nemško-italijansko prijateljstvo delo miru. Iz Hitlerjevega govora potrjujejo zlasti njegove besede obljubovanja za izredni napredek fašistične Italije.

S španskih bojišč

Prodiranje Francovih čet proti luki Castellonu

Salamanca, 5. maja. AA. Francovo vojno poročilo pravi, da so Francove čete v odseku pri Castellonu nadaljevale prodiranje, dasi je bilo vreme slabo. Zasedle so cesto, ki vodi iz Alcala de Chisbert v Quevas de Vioma. Sovražnik se je močno upiral in so nacionalisti tri vrste strelskih jarkov zavzeli z naskokom na nož.

Na terujski fronti ni bilo nič posebnega. Med včerajšnjimi jetniki je bil tudi poveljnik sovražne brigade, Južno od Morelle so Francove čete zapadle sovražnika s postojank ob cesti, ki vodi v Portelo.

Nov odpor republikancev

London, 5. maja. b. Po poročilih s katalonskega bojišča so se navzile slabemu vremenu znova začeli boji na vseh odsekih. Pri kraju El Pobo so republikanci močno pritiskali tako bili so po stranskih bojih odbiti. Navzic temu republikanci niso popustili in po poslednjih poročilih iz Barcelone so uspeli ne le v obrambi svojih postojank temveč so se v novih protinapadih prebili daleč naprej.

Bolivija naprošena za posredovanje

Zeneva, 5. maja. AA. (DNB). V krogih Društva narodov se je moglo zvedeti, da je vlada republikanske Španije poslala prošnjo Boliviji, naj na prihodnjem zasedanju sveta DN predlaga premirje med obojema strankama v Španiji. Bolivijška vlada je izjavila, da bo ugodila tej prošnji. Doselej se ni bilo moglo dobiti uradnega potrdila te vesti, vendar pa se v Ženevi širi prepričanje, da smatrajo v Barceloni to zasedanje sveta DN za zadnjo diplomatsko akcijo v njihovo korist.

Francoski predlog londonskemu odboru

London, 5. maja. b. Francoski poslanik Corbin je danes izročil predsedniku londonskega odbora za neumešavanje notu francoske vlade, ki se tiče končne ureditve vprašanja tuji prostovoljcev iz Španije. V svoji noti izjavlja francoska vlada, da je pripravljena zopet uvesti kontrolo na pirenjski meji, kakor hitro bosta obe komisijski, ki imata nadzirati umik tujih prostovoljcev iz Španije, pričeli svoje delo v Španiji.

Amerika bo ukinila prepoved izvoza orožja

Washington, 5. maja. o. Po informaciji agencije International News Servicea name-rava Roosevelt pristati na predloge republikanskega senatorja Gerarda Nyea, ki se zavzema za to, da bi se ukinila prepoved izvoza ameriškega orožja in streliva v republikansko Španijo, če bi pristala na določene pogoje. Svoj zakonski načrt je senator Nye že predložil kongresu. Politični krogi pričajo

kujejo z zanimanjem kongresno debato o takih spremembi nevtralnostnega zakona, s katerim so se Zedinjene države lani docela izolirale od ostalega sveta.

»New York Times« piše, da je posebni senatni odbor že proučeval to vprašanje in tudi že sestavil ugodno poročilo o tej resoluciji.

Tatarescu v Parizu

Pariz, 5. maja. h. Bivši rumunski min. predsednik Tatarescu je dal pariškemu »Tempsu« daljšo izjavo, v kateri se bavi predvsem z zadevami Rumunije. Pri tem naglašja, da je imel pri svojem zasebnem obisku v Parizu priliko priti v stike s svojimi francoskimi prijatelji ter da je zelo obširno izmenjal misli z vodilnimi francoskimi politikami. Pri tej priliki je z zadovoljstvom ugotovil, da so naleteli notranjepolitični dogodki Rumunije v Franciji na popolno razumevanje ter da z globokim poznavanjem ocenjujejo politične razmere v Rumuniji.

Posvetovanja čsl. vlade

Praga, 5. maja. h. Politični odbor ministrov je imel snoči dolgo sejo, na kateri sta češkoslovaška poslanika v Parizu in Londonu dr. Osusky in dr. Masaryk podala obširno poročilo v zvezi z londonskim sestankom francoskih in angleških državnikov. Ministrski odbor je imel tudi danes dolgo sejo, jutri pa se bosta sestala ministrski svet, ki bo proučil vsa aktualna vprašanja in sprejel primerne sklepe.

Ugotovitve o provokatorju Glaserju na češkoslovaškem

Praga, 5. maja. AA. (CTK). Nekateri nemški listi so objavili v zvezi z vestmi o pr. pravah vojaške vstaje na češkoslovaškem o priliki 1. maja sliko nekega provokatorja po imenu Glaser. Uradno potrjujejo, da je bil Glaser, ki je nemški državljani, lani v aprilu izgnan iz Češkoslovaške kot nezavezanec, ki je nekaj časa prebival v zaporu. Od tega časa se Glaser sploh ni več vrnil na Češkoslovaško.

Nizozemska zbira rezerve živil

Berlin, 5. maja. h. »Europapresse« poroča iz Amsterdam, da je izdala nizozemska vlada dalekosežne ukrepe za pripravo velikih zalog živil za primer kakšne vojne. Začeli so pripravljati obsežna skladišča žita, krme olja, masti in drugih neobhodno potrebnih živil. Vlada je tudi že stopila v stike z uvozniki, da se nakup potrebnih količin čim prej izvede.

Beleške

Narodna skupščina se kmalu zopet sestane

Kakor nam poročajo iz Beograda, so se v tamonjih parlamentarnih krogih razširile vesti, da se bo narodna skupščina že prav kmalu zopet sestala. Po nekaterih verzijah bi imela biti prva seja že v ponedeljek, 16. t. m.

Ljuba Davidović obolev

Po krajskem preledu so se včeraj zopet sestali voditelji vseh skupin srbske združene opozicije. Sestanek je bil to pot v stanovanju radikalnega prvaka Miše Trifunovića, kor je Ljuba Davidović, pri katerem so navadno ti sestanki obolev in mora po zahtevi zdravnikov imeti popoln mir. Zato se včerajšnje seje opozicijskih šefov ni udeležil, temveč so ga zastopali drugi prvaki bivše demokratske stranke.

Sokolska rubrika siužbenega glasila JRZ

Beograjska »Samouprava«, službeno glasilo JRZ, je uvedla v zadnjem času poleg drugih rubrik tudi redno sokolsko rubriko z naslovom »Sokolske vesti«. V zadnji številki objavlja rezultate tekmovalja jugoslovanskih članic za tekmovalno vrsto v Pragi. Dalje poroča o slični izbiri tekmi za tekmovalno vrsto članov v Zemunu in končno vabi sokolstvo naklonjeno občinstvo, naj obišče društveno slavo Sokola Beograd Matica, ki bo na pravoslavno Jurjevo.

Razširjenje delokroga sarajevske Prosvete

Znano društvo »Prosveta«, kulturna centrala za pravoslavno prebivalstvo Bosne in Hercegovine, je sklicalo te dni anketo, kako naj bi se okrepilo in povečalo delo za zboljšanje prosvetnih, socialnih in gospodarskih razmer na podeželju. Na anketi je bila sprejeta resolucija, ki zahteva od države, naj pospeši ustanjevanje novih osnovnih šol, kakor to določa zakon. »Prosveta« naj med ljudstvom goji ljubezen in zaupanje do šole. Nepismenost naj se poizkusi široko zasnovano akcijo. Svoj dosedanj delokrog naj »Prosveta« razširi tudi na socialno in gospodarsko izobrazbo ljudstva ter pri tem smotno sodeluje s Sokolom in drugimi organizacijami, ki se udeležujejo po vaseh. Pozornost je treba posvetiti zlasti higieni vasi in borbi proti alkoholizmu. Svoje delovanje mora »Prosveta« razširiti tudi na žensktvo, ki mu mora poleg splošne izobrazbe nuditi tudi strokovno pripravo za poklice gospodinje in matere.

Kongres naših evangeličanov

V dneh 10. in 11. t. m. bo v Seldici v Bački četrti kongres nemške evangeliške cerkve v Jugoslaviji. Kongresa se bo udeležil tudi evangeliški škof dr. Filip Popp.

Povratak Djure Jankovića iz Nemčije

Kakor poročajo beograjski listi, se je v sredo popoldne vrnil v Beograd bivši ministar Djura Janković, eden odličnih prvakov JRZ. V Nemčiji je študiral zlasti organizacijo tamonjše narodno socialistične stranke in njenih ustanov. Na zemskem letališču so ga poleg osebnih prijateljev sprejeli predstavniki beograjske organizacije JRZ.

Hrvatsko vprašanje in demokracija

V splitski »Novi dobi« objavlja dr. Leontić pod naslovom »Velike laži« članek, s katerim pobija trditve hrvatskega katoliškega tiska, da je pristala Kmetstvo demokratska koalicija na osnovevanje nekeke ljudske fronte v Jugoslaviji in da so glavni poborniki te misli bivši samostojni demokrti. Po zagotavljanju dr. Leontića so pri tem na delu sile, ki žele za vsako ceno zanesti v vrste KDK neslogo in spore; kljub temu pa so vrste KDK krepko strnjene in v najboljših odnosih s srbsko združeno opozicijo; njun glavni skupni cilj je, pravi dalje dr. Leontić, »danes neobhodni pogoj za ureditev naših notranjih prilik ter za uvedbo prave demokracije. Na tem stališču stoji tudi vse ostale demokratske skupine v državi, čeprav niso v okviru KDK in združene opozicije. Zaradi tega se pojavlja vprašanje, ali imajo pravico odbijati sodelovanje teh skupin politiki, ki nosijo pred zgodovino odgovornost v teh težkih in kritičnih časih. Na to vprašanje bo treba odgovoriti brez odlaganja. Mi mislimo, da nalaga interese cele naše države, vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev in prav posebej še življenjske interese hrvatskega naroda da sprejmeta KDK in združena opozicija pozitivno sodelovanje vseh demokratskih skupin v državi.«

Zanimanje poslanskih kandidatov za črno goro

Podgoriška »Slobodna misao« razpravlja o življenju političnega življenja v zetski banovini. List pravi, da se po črnogorskih srezih pojavlja že toliko kandidatov za prihodnje skupščinske volitve, kakor da bi bili že sredi volilne kampanje. Kandidati so deloma domačini, še več pa je kandidatov iz prestolnice, ki se potegujejo za zaupanje črnogorcev. Največ kandidatov se je pojavilo v podgoriškem srezu, kjer se ponuja ljudstvu kar deset domačinov in osem kandidatov iz drugih pokrajin za bodočega narodnega poslanca. »Slobodna misao« napoveduje, da bo prihodnja volilna borba v zetski banovini tako živahna, kakor še nikdar doslej.

Onemogočenje makedonske revolucionarne organizacije

Nedavno je bil v Bolgariji uveljavljen nov zakon o društvih, zbiorih in dogovorih. Vsa društva bi se morala do 5. t. m. prijaviti notranjemu ministertvu z dokazom, da so njihova pravila in njihovo delovanje v skladu z novim zakonom, in s prošnjo, da se jim zaradi tega dovoli nadaljnje delovanje. Kakor poročajo beograjsko »Vreme«, je bil sedaj ta rok podaljšan do ponedeljka 9. t. m. Po informacijah istega lista je bolgarska vlada ukrenila vse potrebno, da se pod tujimi firmami ne bodo mogla vti-hotapiti razna nedovoljena društva, zlasti

Vsesokolski zlet v Pragi

Telovadišče je dograjeno — Naenkrat bo nastopilo 30.000 telovadcev — Udeležba čsl. Sokolstva z Dunaja

Praga, 3. maja. Ogromno telovadišče na strahovski planjavi se bliža svoji dovršitvi. Vsako nedeljo vro iz Prage silne množice, da si ogledajo, kako napreduje delo Stavbe so v glavnem gotove in zdaj je zletni odbor že razpisal dražbo za oddajo ličarskih in črkoslikarskih del. Na ravni je poleg telovadišča nastalo celo mesto s pravimi ulicami in kanalizacijo: to so oblačnice za telovadce. Celoten obseg del nam daje šele pravo predstavlo, kako velikansko podjetje je X. vsesokolski zlet.

Največji problem predstavlja vsekakor obvladovanje silnih množic telovadcev in so organizacijske priprave že do podrobnosti izdelane, tako da bo vsak nered izključen. Da se zabrani prevelik naval na oblačnice, bodo za vsak dan izdane vstopnice posebne barve, da bodo imeli dostop vanjo samo oni, ki dotični dan nastopijo. Od vseh nastopov bo pač najtežavnejši nastop moškega članstva, ker se mora letos v istem času, kakor pri prejšnjih zletih, privesiti na telovadišče skoro dvojno število, tedaj namesto 17.000 polnih 30.000 telovadcev. Nastop ne bo zato nič bolj zamuden; izvršil se bo letos v devetdesetostopih. Ta način še nikoli ni

bil uporabljen, pa je skrajno potreben, ker bo treba spraviti v teku pičlih deset minut 30.000 mož na telovadišče. Zelo lep bo nastop članic k rajalnim vajam, ki bo izveden v skupinah v navideznem neredu, ki pa se na dani znak hitro izpremeni v redni pohod na mesta, označena s 17.000 zastavicami.

Dunajskim Sokolom je nemška vlada dovolila udeležbo na zletu, le nekoliko manj jih bo, ker so nemške valutne odredbe strožje od prejšnjih avstrijskih in ker se morajo vsi udeleženci vrniti na skupni potni list, tako da ne bo mogel nihče porabiti zleta za bivanje pri sorodnikih, v letovišču ali kopališču.

Ameriški Sokoli na praškem zletu

Praga, 5. maja. AA. Včeraj je prispel v Prago prva skupina Čehoslovakov iz Zedinjenih držav, ki se bodo udeležili 10. vsesokolskega zleta. Na postaji so jih pozdravili predstavniki oblasti in Sokolstva. Kakor znano, se za obisk vsesokolskega zleta v Pragi letos pripravlja tudi veliko število Čehov in Slovkov, ki žive v Ameriki.

Beckov obisk v Stockholmu

Varšava, 5. maja. AA. Na povabilo švedske vlade bo poljski zunanji minister Beck 25. maja odpotoval v Stockholm, kjer bo ostal dva dni.

Pospešena gradnja letal v Franciji

Pariz, 5. maja. b. Letalski minister Guy la Chambre je izjavil novinarjem, da je izdelan v njegovem re-oru načrt za naglo proizvodnjo letal, s katerega popolno izvedbo je računati do leta 1940. Trenutno se vsi napori sučejo okoli zvišanja proizvodne sposobnosti posebnih tvornic orožja, da se ugotovi njih produkcijska kapaciteta za vsak primer. Prvi del novega letalskega programa to izveden že do konca leta 1939. Ako generalni štab tedaj ne bo zadovoljen samo z domačo proizvodnjo, bo Francija takoj začela nakupovati letala tudi v inozemstvu. Minister je končno obvestil novinarje, da je letalsko ministertvo od celokupnih kreditov v znesku treh milijard frankov doslej porabila 1630 milijonov frankov.

Veliki parnik „Lafayette“ zgorel

Pariz, 5. maja. b. Največja ladja francoske trgovske mornarice »Lafayette« je v pretekli noči postala žrtev požara. Ladja, ki je imela 28.000 ton in je bila zgrajena šele l. 1929, je bila v luki Le Hayre ter bi imela jutri odpuliti v Ameriko. Iz doslej še nepojasnjenega vzroka je nastal smol na krovu požar, ki se je širil s toliko naglico, da je kmalu zajel vse parnik. Gasilci, ki jim je pomagala tudi policija, so si vso noč zamarali prizadevanja, da bi požar zadušili. Parnik je popolnoma zgorel in je ostalo od njega zgolj železno ogrodje. Sumijo, da gre morda za čin sabotaže in se v tej smeri vodi preiskava.

Adiencen nemškega poslanika v Londonu

London, 5. maja. AA. (DNB). Kralj Jurij VI. je danes sprejel v Buckinghamski palači odveca nemškega poslanika dr. Herberta Dircksa, ki mu je pri tej priložnosti izročil svoje poveljnice, obenem pa tudi odpoklicna pisma bivšega nemškega poslanika Ribbentropa. Sprejemu pri kralju je prisostvoval zunanji minister lord Halifax.

Frickov obisk v Pešti

Budimpešta, 5. maja. b. Nemški notranji minister in državni tajnik v istem ministertvu Pfundtner prideta dne 12. t. m. z večjim spremstvom na uraden obisk v madžarsko prestolnico.

„Neodložljivo oboroževanje“ švedske

Stockholm, 5. maja. b. Vlada je zaprosila parlament za odobritev naknadnih kreditov za izvedbo »neodložljivega oboroževanja« švedske. Za sedaj se zadovoljuje z zneskom 70 milijonov švedskih kron. Kritje za te izredne kredite bo najbrž doseženo s povišanjem davkov.

Velike poplave v Rumuniji

Bukarešta, 5. maja. AA. Poročajo, da so zaradi silnega deževja in tavanja snega nastale velike poplave okoli Temišvara. Nekateri reke so narasle za 3 m. Del mesta Lugosa je pod vodo in prav tako so poplavljeni tudi mesta Resita, Bosca in Takca. Poplavljenih je tudi mnogo vasi. Nekateri železniški zvezi so prekinjene. Dosedaj sta utonili dve osebi.

Na Kubi imajo sedmorčke

Havana, 5. maja. AA. Neka Rafaela Kazanova je rodila sedmorčke, ki so vsi živi. Stanuje v Bajamu v pokrajini Oriente.

tudi ne pred leti razpuščena makedonska revolucionarna organizacija, zloglasna VMRO.

Aretacija komunistov v Grčiji

»Politika« poroča iz Aten, da je tamonjše policija po večmesečni skrbi preiskavi aretirala 74 komunističnih voditeljev in agitatorjev, med njimi 6 žensk. Obenem je zaplenila veliko količino komunistične literature ter številne priprave za razmnoževanje letakov. Aretiranci so vsi živelj dobro in so razpolagali z velikimi denarnimi vsotami, katerih izvor zaenkrat še ni znan. Na razpolago so imeli tudi pet avtomobilov.

Med aretiranci je več nekdanjih narodnih poslancev, ki so vsi bili že ponovno obsojeni, a so se znašli doslej tako spretno skrivati, da jih niso mogli prijeti. Sedaj so vsi izročeni sodišču za zaščito države v Atenah.

Obisk turških državnikov v Beogradu

Ankara, 5. maja. AA. Na sestanku poslancev narodne stranke je min. predsednik Dželal Bajar razložil uspehe svojega nedavnega obiska na Grškem. Izjavil je, da bo v petek skupno z zunanjim ministrom dr. Ruždž Arasom odpotoval iz Ankare v Beograd, kamor bo prispel 9. maja. Ob tej priliki bo sporočil plemenitemu jugoslovanskemu narodu iskrene pozdrave vsega turškega naroda. V jeseni bo vrnil obisk tudi drugi zaveznici, Rumuniji. Poslanci so z velikim odobravanjem sprejeli izjave predsednika vlade na znanje.

Za zблиžanje med Jugoslavijo in Madžarsko

Beograd, 5. maja. AA. Ob 11. dopoldne je predsednik madžarsko-jugoslovanske lige v Budimpešti Miklos Kronitz položil lovorjove vence z jugoslovanskim in madžarsko trobojnico na grob Nezanega vojaka na Avali. Danes je obiskal tudi vojni muzej, jutri pa se bo odpeljal na Oplenac, da se pokloni na grobu kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Zastopnik čsl. prosvetnega ministertva v Zagrebu

Zagreb, 5. maja. o. Šef oddelka za manjšinsko šolstvo pri češkoslovaškem prosvetnem ministertvu dr. Josip Polpreht se mudi v Zagrebu. Dr. Polpreht namerava v Jugoslaviji pregledati vse češkoslovaške manjšinske šole.

Italijanski minister v Zlinu

Praga, 5. maja. b. Italijanski minister dr. Alberto Pirelli, znani turinski industrialec in lastnik enakoimenovane tvrdke gumijastih fabrikatov, je včeraj prispel z letalom na letališče v Zlinu, kamor je prišel na obisk k lastniku podjetja Baťa. V ministertvem spremstvu je tudi nekaj direktorjev njegovega turinskega podjetja. Dr. Pirelli se bo iz Zlina vrnil naravnost v Italijo.

Minister Miletić v Nemčiji

Berlin, 5. maja. AA. Minister dr. Miletić je bil gost nemške vojne mornarice v Kielu. Na jahti »Nixe« je minister dr. Miletić odšel pred spomenik padlim mornarjem ob Labi in je nato obiskal poveljnika baltskega brodogradilnega Albrechta. V spremstvu odličnih osebnosti narodnosocialistične stranke je Miletić obiskal sedež hitlerjevske mladine. Dr. Miletić je se toplo zahvalil za sprejem in nato odpotoval v Hamburg.

Teniški igralec Cramm pred sodiščem

Berlin, 5. maja. AA. Sodna razprava proti slovetnemu teniškem igralcu Crammu je določena za 14. maj.

Profesorski kongres

Subotica, 5. maja. o. Profesorsko društvo kraljevine Jugoslavije bo imelo svoj XIX. kongres 5. in 6. julija v Subotici.

Polovične voznine

Beograd, 5. maja. AA. Prometno ministertvo je odobrilo polovično voznino vsem zastopnikom in zastopnicam Kola srbskih sest. dohodnih ustanov, »Srbinjica« in Narodnega ženskega saveza iz vse države za obisk letošnje glavne skupščine, ki bo od 22. do 24. maja. Udeležence naj na odhodni postaji na podlagi objave svojih društev kupijo celo vozovnico in železniško legitimacijo št. 13, ki bo veljala za brezplačen povratek. Ta vozna oiašava velja za odhod od 20. do 24. maja ter za povratek od 21. do 26. maja. Polovična voznina je dovoljena tudi tekmovalcem in ostalim, ki se bodo udeležili tekem za državno prvenstvo v lahki atletiki v Ljubljani od 18. do 21. avgusta. Ta vozna oiašava velja od 12. do 24. avgusta.

Letalsko oboroževanje Anglije

London, 5. maja. AA. »News Chronicle« poroča, da bo angleška vlada v najkrajšem času predložila poslanski zbirni razširjeni program za oborožitev v zraku. Število letal, ki bodo vsak čas pripravljena, bo povečano na 3.000. Poleg tega se bo tudi povečala ostala angleška eskadrila za 100 novih letal, vojaških letališč pa bo na novo grajenih 150.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved: Hladno vreme, poneči mraz in sicer v srednjih in v severnih krajih. V severni polovici države bo delno oblačno, na jugu pa bo ponekod deževalo. Če ne celo snežilo. Oblačnost se bo težje na primorskih pokrajinah povečala. Zagrebška: Temperature bodo padle. Vreme bo nestalno, ponekod vedro, drugod oblačno. Dunajski: Zopetno pooblačenje, ponekod dež, nekoliko topleje.

Prešernova rojstna hiša je odkupljena!

Apel na kulturno zavedno javnost, da podpre ureditev pesnikove hiše

Ljubljana, 5. maja

Kakor nam sporočajo iz odbora za odkup Prešernove rojstne hiše, je prvi del akcije, ki smo jo pred meseci pozdravili na tem mestu, uspešno zaključen: šolska mladina je zbrala lepi znesek 150.017 din in z njim omogočila odkup pesnikovega doma. Tako se je torej izpolnil pomenljivi načrt, da bo slovenska mladina darovala narodu rojstno hišo našega največjega pesnika.

Dne 4. t. m. je bil na Vrbi komisijoneli ogled zemljišča, na katerem bo zgrajena nova hiša za dosedanje lastnike častitljivega Ribičevega doma v Vrbi. Kakor znano, je zanj že izdelan načrt (delo tehnička Kugliča), ki varuje kmečki značaj okolice in je zato zasnovan v slogu gorenjske kmečke hiše. Prostor za novo stavbo je že zakoličen podjetniki in obrtniki so vložili ponudbe za dela pri tej stavbi in tako bodo ta dela v teku prihodnjega tedna odana.

S tem je rešeno vprašanje odkupa Prešernove hiše oziroma nadomestila zanj. Zda gre za opremo odkupljene hiše, ki naj bi bila Prešernov muzej. Obstoji tale načrt: Prešernova rojstna hiša bo vzpostavljena v tako podobo, kakor jo je imela ob Prešernovem rojstvu l. 1800. Kdor bo stopil vanjo, bo imel pristno sliko inovite slovenske kmečke hiše iz tega časa. Marsikaj so že dobili (n. pr. uro, cinast vrč, lepo skrinjo, zibko, v kateri je ležal Prešeren), česar pa ne bo mogoče dobiti, bo ponarejeno točno po stilu tedanje dobe. Potemtakem ne pride v Vrbo vse, kar je imel Prešeren (zbirka Tome Zupana in ljubljanskega muzeja). V veži bo plošča, v katero bodo vklesana imena okrog 30 izobražencev, ki so potekali iz Ribičeve hiše. V hiši bo stalen oskrbnik, ki bo pobiral skromno vstopnino, zaeno pa bo na razpolago knjižnica o Prešernu v več jezikih (za obisk tujcev), razglednice Vrbe, Prešerna itd.

Ureditev Prešernove hiše (popravlila in druge potrebe) pa zahteva še precej denarja. Sredstva za to se pravkar nabirajo. Že doslej so zasebniki zbrali 18.948 din, kar pa seveda ne zadostuje. Iz knjižice darovalcev, ki bo izšla po sklepu te hvalne vredne akcije, bomo lahko posneli prave vzgledne slovenske kulturne zavesti. Prav posebno omembo zasluži naš rojak v tujini. Tako je Društvo za slov. visokosolce v Pragi nabralo 700 din, Slovenci v Banjaluki so po pisateljici Mari Husovi poslali 510 din, Društvo slov. izobražencev v Parizu je nakazalo 510 din. Jugoslov. akademski klub na Dunaju pa 170 din. Izmed drugih darovalcev naj omenimo ljubljansko sekcijo Zdrženja gledaliških igralcev, ki je darovala 500 din, pa uslužbenke KIDE v Žirovnici (313 din). Marsikakšen dar je vzbudil posebno pozornost; tako je n. pr. neka Breznikanka, ki se je poročila v Ljubljani s farmarjem, poslala 2 dolarja. Vprav ganljiv je dar gospodinjske pomočnice g. L. O. iz Ljubljane, ki je nakazala 50 din s tole opombo: »Pri meni malo pomaga v žep globoko seči, a za Prešernov dom se hočem dva meseca kluu odrediti!« Izmed drugih darovalcev naj omenimo g. rav. E. Lovšina, ki je prispeval ti-soč din.

Taki vzgledi ključje posnemalcev. Marsikdo v Ljubljani je pravil, da bi rad kaj doprinesel k uspehu te akcije. Zaradi tega je odbor naprosil dve knjižarni: Tiskovno zadrugo in Novo založbo, da bosta sprejemali proti potrdilu tudi najmanjša darila in dajali na razpolago položnice, če hoče kdo poslati svoj prispevek po pošti. Odbor za odkup Prešernove hiše apelira na kulturno zavedno javnost, da mu omogoči dovršiti zadnji del njegove akcije: ureditev Prešernove rojstne hiše. Vzglede naše mladine in posebej še rojakov iz inozemstva, kakor tudi vzgled posejencev, ki so iz skromnih prejemkov položili svoj obolus za plemeniti smoter naj bi vzpodbudili vse, ki še niso podprli te akcije, da prispevajo na pomoč četudi z najmanjšimi darovi!

Srečanja z medvedom v dolskih gozdovih Nad Dolami pri Litiji se je naselil orjaški kosmatinec

Dole pri Litiji, 5. maja

Medtem ko se utesne v Ljubljani med upravnim odborom Tičistana in ljubitelji Veveričke razvija huda borba o tem, ali velja nekatere tivolske verjave pokončiti ali ne, imamo v našem hribovskem okolju skrbi za vse drugačno zverino. Orjaški rjav medved se je priselil v naše gozdove in naši ljudje so ga že večkrat srečali. Novica o medvedu gre daleč naokrog. Strahu je več kakor treba. Saj medved ni še nikogar napadel, no, strah pa ima velike oči in tako vedo vsi, ki jim je naključje privedlo na pot velikega kosmatinca, mnogo povedati o nepozabnem srečanju.

Posestnik Franc Jesenšek iz Male gobe je oral nad vasjo in začel iz hoste mogotno lomstenje. Voliča sta postala sila nemirna. Preden se je Jesenšek prav ogledal, je že koracila proti njemu veličanska žival Jesenšek je že hotel prepuščati voliča neobičajnemu prihajcu. Pa se je kosmatinec v tistem sam premislil in jo ubral lepo nazaj v goščavo. V strahu, da se medved ne bi vrnil, je Jesenšek poglaval voliča domov. Mož pripoveduje, da je kosmatinec popolnoma rjav, velik pa kakor starejši junec.

Oglar France Rapovž žge kopo v gozdu med Dolami in Malo gobo. Pozno popoldne je ogledal slonel ob kopi, ko se na lepem privlil iz hoste rjav orjak in jo v oddaljenosti kakih 10 korakov ubrše mimo. Mirno kakor kip je stal ogled Rapovž ob kopi in zverina je moljajala nadaljevala svojo pot. Ko je tisto noč hodil Rapovž iz svoje kolibe ogledovat kopo, mu ni bilo nič kaj

prijetno pri srcu. Naslednji dan pa je šel za sledovi. Nekaj sto metrov od kope je našel v gozdu močno razrito zemljo. Ogled sklepa, da kosmatinec domuje nedaleč od tod in se zanaša, da bosta kdaj še dobra prijatelja. Kaj tudi ne bi bila, ko sta pa oba navezana zgolj na gozdno samoto.

Najbolj so zaradi kosmatinca preplašeni dolski otroci. Šolskemu upravitelju Venu Tauferju pripovedujejo, koliko strahu so užili na poti v šolo, ko so čuli v gozdu lomstenje. Štempiharjevi otroci iz Male gobe so strica že nekajkrat videli in žežali pred njim s paše. Njihova čreda se čisto zgubi tja do Prežanjskih njiv, ki leže sredi gozda. Kadar se bliža medved, postaja čreda nemirna in plaša. Na begu se po kažejo tudi srne in zaiči. Po takem je razumljivo, da oče Štempihar odslej le bolj težko spravi čredo in svoje male pastirje na pašo.

V naše kraje redkokdaj zaide medved. Dolci si sicer žele, da bi jih zelena bratovščina rešila strahu, a p-gumnejši vendarle prepričujejo, da rjavi stric ne bo nikomur storil nič hudega. Novi gost naših gozdov je očitno prispel semkaj iz litijskega okoliša, kjer se je ključil prejšnje tedne. »Jutro« je poročalo, kako ga je srečal gozdar Gorše, ko je vodil slatenskega kneza Gottlieba Windischgratza nad divjega petelina. Kakor kaže, naši gozdovi močno ugajajo rjavemu stricu. Kraji so slabo naseljeni in stric uživa toliko miru, da si gotovo ne želi spopada s pihalniki naših Nimrodov.

in koli. Gostilničar jih je sprva miril, ko pa je videl, da utesne pritja do hujšega pretepa, jih je izrinil iz hiše in tiščal vrata. Fantje pa so s silo vdrli nazaj. Sneli so vrata in jih vrgli iz podbojcev. Nekateri so začeli razbijati kozarce in steklenice. Homšak pa se je lotil šipe. Gostilničar je iz samokosa trikrat ustrelil v zrak in to je pomagalo. Fantje so se ustrašili in bežali. Toda kri se ni bila ohlajena. V gostilni jih je pomagal miriti tudi Anton Hribar, pa so se zaradi tega znesli nad njim ponoči, ko se je vračal proti domu. Na samotnem mestu so ga napadli s koli m poleni Tega napada je dolžila obtožnica Jožeta Homšaka, Franca Cestnika in Franca Grosa. Hribarja so napadli podrla na tla in mu prizadejali več poškodb, ki pa so bile na srečo le lažjega znanja.

Nekateri obtoženci so zanikali krivdo. Drugi, ki so priznavali, pa so se izgovarjali, da so bili tako vinjeni, da se ne morejo več spominjati na podrobnosti pretepa. Po daljši časi trajajoči razpravi je sodnik obsodil Jožeta Homšaka na 25 dni zapore in 180 din denarne kazni, Leopolda Korosca na 180 dni denarne kazni, Franca Cestnika na 25, Franca Grosa na 14 in Ivana Homšaka na 15 dni zapore. Ostala dva obtoženca je oprostil.

V kraljestvu palčkov

V ponedeljek bo proslavil Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič« materinski dan s pravilčno igro Josipa Ribičiča »V kraljestvu palčkov« v ljubljanskem opernem gledališču. Za to mladinsko igro vlada med starši naše mladine že danes mnogo zanimanja. Saj je marsikomu še v spominu uprizaritev te igre po tržaških otrokih, ki so v letu 1917. (med svetovno vojno) obiskali s to igro Ljubljano. Tržaška »Edinost« je še dve leti kasneje, in sicer 5. maja 1919, obudila spomin na ta ljubljanski dogodek z dolgim člankom, katerega prvi del se glasi:

— Prav te dni sta minili dve leti, odkar so posetili tržaški otroci ljubljansko dečo. Prišli so v Ljubljano in pripeljali s seboj celo »kraljestvo palčkov«. Že po tržaških ulicah je vzbujal njih pohod obče začudenje: kaj je ta zelena žival na nosilnicah, pa veličanska goba-mušnica, pa sulice in drugo. A palčki so hoteli dalje za svojim kraljem in za vilami v vlak, ki jih je preko Krasa prepeljal v belo prestolnico. Takih potnikov izprevedniki še niso videli! Pri tem oknu so tiščali šipo radovedni noski in se smejali vsakemu predmetu, ki je bežal mimo njih. Pri drugem so se gnetli resni obrazki in povpraševali, kako se imenuje ta vas, oni hrib, tista cerkev. Mnogi so prvič videli gozd. Na tej kloni so dremali zaspančki, tam so si pripovedovali povestice, prenevali in recitrali odlomke svojih vlog. Nekateri pa so praznili preobložene želodčke, saj so se mnogi od njih šele tisti dan privrkat nadjeli na treh letih lakote. Priказali so se smežniki, zelena polja Ljubljanskega grada, Ljubljana... kolodvor! Vsi obrazji so se zresnili, neko čustvo jih je navdalo. Slavnostno so ljubljanske gospe sprejele svoje malčke od fuge in jih pelale na skupno stanovanje, kjer so jih gostile in obšvale z vso materinsko ljubezljivostjo. V teku treh dni so si ogledali mesto in njega znamenitosti. Pa veste, kaj se je zgodilo takoj prvi dan? Zmanjkalo je eden Vsi otroci so se prestrašeno povpraševali, kje je? Kar nenkrat jo primahla od tivolske strani z nekim gospodom. Izgubili se je bil, ko je gledal otroke na igrišču. Pa mislite, da se je tako tokal, ko ni mogel najti svojih tovarišev? O, ne! Samo malo. Tuj gospod ga je vprašal, zakaj joka.

»Ne vem, kam so šli...«

— Kdo?

— Palčki...

— Kdo pa si ti?

— Palček iz Trsta.

Gospodu se je čudno zdelo kakšen palček je to, ki hodi ob belem dnevu po drevedu, a se je takoj spomnil, da so zadnje dni naznanjali čenopni prihod »Tržaških palčkov«. Poiskal jih je in jim izročil izgubljenega brata.

»Kraljestvo palčkov« v deželnem gledališču v Ljubljani! Takega občinstva še ni bilo nikdar v njem. Glavica pri glavici,

Med oblogami zob delujejo škodljivi bacili in kisline, ki zobno sklenino razkroje ter povzročajo neozdravljivo gnitje (Karies). Zaradi tega je dolžnost vsakega kultiviranega človeka da dnevno večkrat očisti zobe. — Uporabljajte peneco in preizkušeno ODOLOVO zobno pasto!

Odol

uboge mamice in očete so morali držati v naročju po dva, po tri otroke. Pogled z odra v dvorano ni bil nič manj ganljiv, kakor pogled s sedeža na oder. Do solz so te ganile te male glavice z belimi pentljami v laseh. Nestrpno so se gibale po rdečih baržunastih ložah in drugih sede-

žih; kakor pisani metuljčki v rdečih tulpanih. Neka posebna radost jim je sijala z licec. Živeli so res v kraljestvu bajke. Nekateri prvič v gledališču, vsi najlepše oblečeni, vsak občuduje sebe samega in druge, ki so tako visoko tam gori, ali tako daleč tam spodaj...

Ponarejalci tisočakov pred sodniki Strah posestnika, ki je prodal ponarejalcem par volov

Novo mesto, 2. maja

Poročali smo že, da so prišli svetokriški orožniki v Gradišče na sled ponarejalcem tisočakov. Tisočaki so bili izdelani sicer z roko, a so bili tako natančno ponarejeni, da jih je moglo spoznati za krive le spetno strokovnjaško oko. Po prvih preiskavah, ki so jih uvedli svetokriški in litijski orožniki, pomagale pa so jim razne patrulje dolenjskih orožniških postaj, med drugim tudi orožniki iz št. Vida pri Stični, so našli več ponarejencev, ki so jih zdaj poslali finančnemu ministru v Beograd.

V afero so zapleteni Petrič Anton, slikar samouk, in posestnika Gracar Tone in Vinko, ki sta dajala Petriču skrivališče in sta tudi razpečevala denar. Vsi trije so bili aretirani in oddani najprej v litijske sodne zapore. Tam so si ogledali ponarejevalce in njihove bankovce organi ljubljanske policijske direkcije. Inspektor g. Zajdel iz Ljubljane jih je zasljal, policijski fotograf pa jih je fotografiral in daktiloskopiral. Preprosti kmečki fant Petrič je s preprostimi sredstvi, ki jih je imel na razpolago, res silajno ponaredil tisočake. Rešil je tudi vprašanje vodnega tiska. Škoda je le, da zapravlja svoje talente na krivih potih.

V dolenjskih hribovih se kmetje, ki imajo doma kakšne tisočake, silno boje, da ne bi bil med njimi kak ponarejenec. Nad vse se prestrašili te dni neki posestnik iz št. Jurija pod Kumom, ko je čital v listih, da so pri Gracarjevih ponarejali tisočake. Malo prej je bil prodal ta posestnik Gracarjev v Gradišče par volov in je prejel 4500 din. Strašno so ga pekli štirje tisočaki, ki jih je prejel od Gracarja. Neudno se je oblekel in jih je odnesel na orožniško postajo v Poljniku s prošnjo, naj mu povedo, ali ima v rokah pravi ali krivi denar. No, tisočaki pa so, kakor

domnevajo, pravi, saj se od drugih pravih nič ne ločijo. Nejeverni kmet pa se z odgovorom ni zadovoljil. Zato so poslali denar še naprej v presojo, da se bo mož povsem umiril, ker je imel kupčijo s ponarejalci denarja.

Te dni je odredilo novomeško okrožno sodišče, da so spravili vse tri ponarejalce, očeta in sina Gracarja in Petriča v zapore tukajšnjega okrožnega sodišča. Odlok utemeljuje s tem, ker so našli prve ponarejene tisočake na našem ozemlju in so ponarejalci izdelovali denar na tleh tukajšnjega sodišča. Eskorta litijskih orožnikov je pripeljala predvčerajšnjim vse tri aretirance z vlakom v tukajšnje okrožno zapore. Gracarja Vinka in Toneta Petriča so priklonili drugemu k drugemu na skupno verigo, da bi jima pregnali misli na pobeg. Starj Gracar, ki je menil, da se bo s ponarejenimi tisočaki izkopal iz dolgov in krize, pa je skrušen in nezvezan korakal poleg obeh mladeničev Pač žalostna usoda, ki čaka vse tiste, ki hočejo na nepošten način do denarja.

Preiskave se vrše še v Doberniču, Domalah Mirni, Trebnjem, Zagorju in drugod, koder so krožili ponarejeni tisočaki.

V vasiach po dolenjskih gričih med Kumom, Jatno in tam okoli je bil Petrič Tone znan ljudski slikar. Mnogim kmetom je napravil za malenkostno ceno razne stenske podobe. Največ njegovih slik predstavljajo dolenjske starčke s kupico rujnega vina. Uvaževan pa je bil tudi kot slikar svetnih podob. V mnogih kapelkah imajo svetnike, ki jih je izdelal Tone v olju. Njegove slike pa so našle pot tudi do podružničnih cerkvice. Tone je svoja dela podpisal. Petričev Tone je bil ob aretaciji in je tudi zdaj v zaporu ravnodušen. Še včas mu je, da se zdaj piše in govori o njegovem talentu za slikanje.

Razstava maloantantne rečne plovbe zanimivo izpopolnjuje vrsto razstav v Beogradu

Beograd, 4. maja

V paviljonu Cvijete Zuzorić na malem Kalemegdanu so te dni odprli razstavo maloantantne rečne plovbe, kateri je »Putnik« dodal svoj turistični oddelek.

Vhod v paviljon krasi velike zastave vseh treh držav Male antante, jugoslovenske, češkoslovske in rumunske. V sredi velike razstavne dvorane je nameščen doprni kip Nj. Vel. kraljice Petra II., za njim pa ženski kip v naravni velikosti, ki naj predstavlja naše za kar največjim razmahom težeč ladjarstvo.

Ob levi strani dvorane so pod zastavami, pod katerimi plove naše maloantantne ladje, nameščeni znaki glavnih plovbenih družb in raznovrstno reklamno gradivo na našem, češkem in tudi nemškem jeziku. Nato pa sledi oddelek Češkoslovske podunavske plovbene deželne družbe z vsemi statističnimi podatki o prometu za čas od leta 1928. do leta 1937.

Celno stran dvorane zavzema Rečna plovba kraljevine Jugoslavije. Velika slika beograjskega pristanišča z zemskim mostom kaže dolgo vrsto parnikov, šlepov in tankov. Iz dodanih statističnih podatkov pa se more posneti, da ima naša Rečna plovba šest motorjev s 4600 HP in 2575 tonami, 65 parnikov s 29.115 HP in 28.416 tonami ter 411 šlepov in tankov z 267.370 tonami, skupaj torej 482 plovnih objektov s 33.713 HP in 300.361 tonami.

Plovba Sime Sulca iz Pančeva, ki se je ustanovila leta 1903., je zasebno podjetje, ki pa deloma obratuje v zvezi z Rečno plovbo kraljevine Jugoslavije. Samo zase je imelo v letih 1935. do 1937. v tonah 195.051, 255.432 in 275.702 toni prometa, v zvezi z Rečno plovbo pa 1.172.540, 1.331.970 in 1.576.119 ton.

Ob desni strani dvorane izkazuje svoj promet Rumunska rečna plovba. Na plastičnem zemljevidu rumunskega Podunavja so izkazane tu luke s plovnimi programi. Potniški promet je v zadnjih letih znašal 600.000 do 770.000 potnikov, tovorni pa 211.000 do 290.000 ton. Rumunski plovni park šteje 17 potniških parnikov, 15 tovornih na Prutu, 12 vlačilcev, 14 tankov za petrolej in 114 tovornih parnikov na Dunavu.

V vseh treh oddelkih, češkoslovske, jugoslovenske in rumunske, prikazujejo velike slike glavna pristanišča in razne

plovne objekte, njihovo opremo in notranjo uredbo.

Putnikov turistični oddelek je nameščen v mali dvorani. V prvi sobi se izkazuje pod zastavami vseh pri plovbi po Dunavu udeleženi držav vseh skupni podunavske plovni park. Nemčija stoji tu na prvem mestu s tremi družbami, ki imajo skupaj 462.666 ton ladjevja. Madžarska ga ima 136.125 ton. Nemška in madžarska tonaža skupaj znaša 598.791 ton. Pod francosko zastavo (družba SFND) plove 60.943 ton, »Comos« (zastava rdeča-bela-modra) ima 35.911 ton, A. D. (angleška zastava) ima 35.694 ton. Pod jugoslovensko zastavo plove 332.738 ton, pod rumunsko 189.151 ton, pod češkoslovske pa 93.579 ton. Ladjevje maloantantnih držav skupaj šteje potemtakem 615.468 ton.

V isti sobi je tudi slika novega beograjskega pristanišča, kakršno bo, ko bo dograjeno. Zelo zanimivi so tu razstavljeni modeli parnikov in šlepov Rečne plovbe. V mali dvorani pa je Putnik razstavil slike naših najlepših turističnih in tujsko-prometnih krajev: škratice, Bleda, Ohrida, Koraba, Plitvice, Hvara, Raba, Dubrovnik, Boka, Južnega Jadrana, Jajca, Siska, Beograda, Djevdapa (dunavskih železnih vrat), Golubea, Smedereva, Slankama, Splita. Vse tok Dunava po našem ozemlju kaže posebna specijalka.

Beograjsko občinstvo se zelo zanima za to razstavo prav pridno pu jo tudi obiskujejo posetniki beograjskega pomladnega velesejma. Seveda, saj za ogledovanje razstave ni treba plačati nikakršne vstopnine. Prireditelji so si jo pač zamislili kot reklamno sredstvo v turistične in tujsko-prometne namene, katerim tudi v resnici ustreza v polni meri.

PREVIDNOST

Ocepkova teta sreča zdravnika. Ta jo vpraša: »No, kako pa vi?« Pa odvrne teta previdno: »Oče nič ne stane, vam bom že povedala.«

MOŠKI SO ČUDNI

»Oče, od včeraj sem Andrejeva nevesta.«
»Tako? Ali pa ima fant kaj denarja?«
»Čudni ste pa res vsi moški! On je prav tako vprašal za tebe.«

DANES PREMIERA! Willy Forst
Predstave ob 16., 19.15
in 21.15 uri
Novigradski v glavni vlogah:
Igo Sym in **Hilda Krahl**
Hans Junkermann in Walter Janssen
Serenada KINO UNION
Telef. 22-21

Nečloveško je ravnal z otrokom Zato se bo osem dni pokoril v zaporu

Ljubljana, 5. maja.

Sodnik poedinec dr. Kokalj je trdo prijel bivšega brisavskega pomočnika Vincenca Godnava iz Tržiča. Obtožnica je navajala prestopke zoper rednino po § 294. k. z., češ da je Godnav prekorajčil pravico kaznovanja s tem, da je grdo ravnal z rejencem Ivom Bešo.

Sodnik je Godnava najprej pobaral po njegovih predkaznih in je zmal za glavo nad njim, češ, da bi jih sam najbrž ne vedel naštet. Godnav pa je sodnika le kar naprej zagotavljal, da nikakor ni kriv te, ga kar ga dolži obtožnica. Priznal je, da je lva sicer res večkrat kaznoval, toda le zato, ker je trmoglav, se tudi laže in ne uboga. Trdil je, da otroku v takih primerih najbolj tekne, če ga postavi v kot, ker se takega kaznovanja najbolj sramuje, za poslušnost pa najbolj zaleže. Kakor je trdila obtožnica je otroka poglaval v zimskem času na cementna tla. Proti takim vzgojnim metodam ima kazenski zakon svoja določila. Zato Godnavu ni nič pomagalo, če je še tako zagotavljal, da ima fantka sicer zelo rad.

Posebno obtežilna so bila za obtožence pričevanja iz soseske. Tako je izpovedal knjigovodja Josip Seme, da je že dalj časa opazal Godnavovo nečloveško ravnanje z rejencem in zdelo se mu je celo, kakor da bi rejnik nekako užival, ko se je dečka loteval. Isto so opazili tudi drugi. Dečkov učitelj je poročal, da se mu vidi lvova vzgoja zanemarjena. Otroku je mnogo izostajal od pouka, ker je moral doma pomagati v branjariji, ponoči pa je moral v lokalih prodajati za rejnike cvetje in

južno sadje. Godnav je učitelja nekoč nahulil, ko je dečka poslal do nov spate, češ da nima pravice vtikati se v to, kaj fant dela. Takšno delo je bilo krivo, da se fant ni mogel razvijati kakor vrstniki. K temu se je priključilo še slabo ravnanje. Otroku je bil zanemaren in nečloveško pretepan. Na poročilo nekega orožnika, da je Godnav nekoč klečal na fantu, ga bil s pestmi po obrazu in ga brcal, kamor je priletelo, je Godnav zavrnil sodnika do orožnik tako nepopolno poročal zato, ker je pravtako Dalmatincev kakor je lvo. Fantič je namreč nečak Godnavove žene D. Matinke. Ves čas pa je Godnav prosil sod. kaj, naj zaslji lva osebo, češ da se bo potem pokazalo, kdo ima prav, ali priče k govoru soglasno o nečloveškem ravnanju, ali on, ki trdi, da ga je le po potrebi in pravici kaznoval. Na te limanice sod. k ni šel. Da bi lvo ne govoril neresnice ali pa da ne bi bil spet tepen, je sodnik po mnenju, da je krivda zadostno dokazana obodil Godnava na 8 dni zapore zaradi grdega ravnanja z dečkom, plačati pa bo moral tudi stroške kazenskega postopanja.

Pretepači z žeganja v špitaliču pred sodiščem

Pred sodnikom poedinec dr. Kokalj je se danes dopoldne zagovarjala sedemdeset mladih fantov, ki je ob žeganju decembra lani v špitaliču pokazala preveč vročernosti. Obtožnica jih je dolžila nasilnosti in pretepanja v gostilni, kjer se je na žeganjski dan zbralo večje število gostov. V prepriu so drug drugemu grozili z noži

Gospodarstvo

Nova devalvacija in končna stabilizacija francoskega franka

V zadnjih treh dneh je francoski frank v naglih skokih močno zdrknal navzdol in je večer padec v primeri s ponedeljkovim tečajem dosegel zopet novih 8,5%. Se v ponedeljek je deviza Pariz v Curihi notirala 13,32, v torek je tečaj popustil na 13,17, v sredo na 12,95, večer pa že na 12,17. Od ponedeljka znaša torej padec nič manj kakor 115 točk. Že prejšnji teden so se širile vesti, da se pripravlja nova devalvacija francoskega franka v manjšem obsegu, ki ji naj sledi stabilizacija. Se pred enim tednom je francoski valutni izravnalni fond držal frank v razmerju nasproti funtu na višini 160 frankov za 1 funt, v sredo se je tečaj funta dvignil na 170, večer pa na 179 do 180.

»Jutro« je že večer poročalo, da se je v sredo zjutraj nenadno sestal francoski ministri svet, da naj razpravljajo o valutnem vprašanju glede na pogajanja francoskih odposlancev v Londonu in New Yorku v okviru valutnega sporazuma med Francijo, Anglijo in Zedinjenimi državami od oktobra 1936. O teh pogajanjih ni bilo izdano še nobeno uradno pojasnilo. V pariških finančnih krogih zatrjujejo, da je prišlo do novega trojnega valutnega sporazuma, čigar namen je stabilizirati frank na nižjem nivoju. London in Washington sta po angleških in ameriških informacijah dala svoj pristanek na to, da se frank nadalje nekoliko devalvirajo in da se potem stabilizira. V finančnih krogih ugibajo predvsem o tem, kakšen naj bi bil bodoči stabilizacijski nivo franka. V sredo so v tej zvezi izmenovali razmerje 170 frankov za 1 angleški funt, večer pa je francoski frank nadalje popustil in so se funti trgovali na višini 179 frankov. Baje bo relacija 179 frankov za 1 funt končno obveljala. Na tej višini je vsaj valutni intervencijski fond večer sklenil znova intervenirati.

Iz Washingtona poročajo, da je ameriški finančni minister Morgenthau večer novinarjem potrdil, da je bila ameriška vlada zadnje dni v stalnih stikih z angleško in francosko vlado v zadevi ureditve francoskega franka. Vse tri vlade so se sporazumele, da bodo kakor dosedaj, tudi v bodoče najtesnejše sodelovale v smislu svojačasno sklenjenega valutnega sporazuma. Sedanja delna devalvacija franka ne nasprotuje temu.

valutnemu dogovoru, temveč ustreza splošnemu položaju in splošnim potrebam ter bo olajšala mednarodno izmenjavo blaga.

Londonski »Daily Mail« komentira najnovejšo finančno sklepe francoske vlade in je mnenja, da je nova stabilizacija franka samo prehodno sredstvo. Najbolj potrebno bi bilo, da se v Francijo vrne kapital, ki je zbežal v tujino. Ta pobeg francoski kapital v inozemstvu cenijo na pol milijarde funtov, kar predstavlja danes 90 milijard frankov, toliko kolikor znaša ves francoski obtok bankovcev.

Pred končno stabilizacijo franka

Pariz, 5. maja. AA (Havas). Notranje ministristvo je objavilo sporočilo, ki pravi, da je vlada zaradi končne ozdravitve francoskih finančnih stabilizirati frank. Ta ukrep ne sme v nobenem oziru izzvati kakršnegakoli povečanja cen na notranjem tržišču. Francoska vlada je že dala vsem prejemnikom tozadevna navodila. Po izjavi, ki jo je podal francoski finančni minister Marchandau se bo po sklenitvi stabilizacije franka pričel naglo vračati francoski kapital iz inozemstva.

Včerajšnji pariški listi živahno komentirajo novo devalvacijo franka. Med drugim poudarjajo, da bo po valorizaciji zlatih rezerv Francoske banke mogoče odpiati z valorizacijskim dobičkom ves dolg francoske države pri Francoski banki. Valorizacijski dobiček doseže višino dolga že pri tečaju 176 frankov za 1 funt. Stabilizacija de jure bo izvršena šele čez nekaj časa, ko se bodo pokazali prvi utinki revizije valutnega sporazuma med Francijo, Anglijo in Ameriko in utinki nove devalvacije franka. Vsi si obetajo, da znatno koristi za razvoj francoskega gospodarstva od povratka pobeglega francoskega kapitala, ki ga cenijo celo na 160 milijard frankov. Baje pa je tudi v Franciji tesavirano še mnogo zlata in deviz. Povratek kapitala bo tudi omogočil Franciji, da v kratkem emitira na domačem trgu veliko narodno obrambno posojilo.

Po izjavi finančnega ministra Morgenthaua bodo novi tečaj franka bržili za vsako ceno, in je Francija prevzela nasproti Ameriki in Angliji v tem pogledu dolžnost obveznosti. Vest, da bo nekoliko devalviran tudi dolar je Morgenthau odločno demantiral.

Cena pšenice — 100% nad svetovno pariteto

Že prejšnji teden smo poročali o naglem dvigu cene pšenice v naši državi, ko je dosegla 200 din za metrski stot. Od tedaj pa je cena nadalje dnevno narasčala in danes notira na novosadski blagovni borzi potiska pšenice že 220—225 din. V začetku aprila je potiska pšenica pri nas notirala do 180 din in je danšnja cena za 45 din ali za 25% višja. To naglo dvigovanje cene na našem trgu je tembolj značilno sprito popuščajoče tendence na svetovnih tržiščih. Naš trg pšenice se že dolgo razvija docela neodvisno od svetovnega trga, kar je posledica okolnosti, da je Prizad izvozil vse nase razpoložljive presežke in morda še več, tako da se mnogi bojijo, da nam bo do nove letine primanjkovalo pšenice. Liverpoolska pariteta znaša danes le 110 do 112 din za metrski stot, pri nas pa je cena še enkrat višja.

Na našem trgu zadnje dni skoro ni bilo ponudbe in tako je tudi razmeroma majhno povpraševanje lahko povzročilo nov zanačen dvig cene. Kakšne so se rezerve pšenice pri producentih, je težko presoditi, ostale rezerve pa so v tako zvanih »čvrstih rokah«. Iz vojvodinskih minariskih krogov pa se čuje mnenje, da je ponudba v pšenici zaradi tega tako majhna, ker so producenti sedaj zaposleni z neodložljivimi poljskimi deli in nimajo časa, da bi dovažali pšenico na trg. Poleg tega je zadnje deževno vreme vplivalo na dovoz, ker so ceste v Vojvodini slabe. Mnogo krivde pripisujejo tudi naši produkcijski statistiki. Naš lanski pridelek je bil očitno previsoko ocenjen, Prizad pa je, zanašajoč se na to statistiko, preveč pšenice izvozil v inozemstvo.

V splošnem pa sodijo v poučenih krogih, da se sedanje visoke cene ne bodo mogle dolgo držati in da bodo morale v kratkem času popustiti, pred novo letino pa tudi znatno nazadovati, ker se bomo morali vrniti zopet na izvozno pariteto. Zelo verjetno je tudi, da bo sedanja izredno visoka cena privabila na trg večjo ponudbo od strani producentov, ki bodo skušali prodati vse razpoložljive rezerve. To bi bilo želeli zlasti v interesu Slovenije, ki je v tako znatni meri navezana na uvoz in mora, kakor smo to nedavno že omenili, uvoziti na leto 10.000 vagonov žita in moke. Vzporedno s podražitvijo pšenice je znatno narasla tudi cena moka ki je v začetku aprila notirala na novosadski borzi 272,50 — 282,50 na bazi »e«, medtem ko znaša danes cena 320—330 din.

Stanje klirinških računov

Najnovejši izkaz Narodne banke o stanju klirinških računov od 30. aprila zaznamuje obeh strani klirinških računov v Italiji po zmanjšanju salda naših terjatev za 5,3 milijona lir (12,5 milijona din) in znaša sedaj ta saldo 22,2 milijona lir. Temu zmanjšanju pa stoji nasproti povečanje salda naših terjatev v novem dinarskem klirinškem računu, in sicer za 5,0 na 127,0 milijona din. V celoti so se torej naše terjatve v Italiji v zadnji četrtini aprila zmanjšale za 7,5 milijona din. Dne 3. maja je Narodna banka izplačala iz italijanskega klirinška klirinške nakaznice do št. 13.060 od 22. januarja 1933.

Saldo naših klirinških terjatev v Nemčiji, ki je zadnje tedne precej nazadoval, se je v poslednji četrtini aprila povečal za 0,43 na 12,1 milijona mark. Od ostalih aktivnih klirinškov zaznamuje klirinš s Poljsko zmanjšanje salda naših terjatev za 0,7 na 12,8 milijona din in klirinš s Turčijo zmanjšanje salda za 0,2 na 12,4 milijona din.

Med pasivnimi klirinški kaže klirinški račun s Češkoslovaško zmanjšanje našega dolga za 0,9 na 141,9 milijona Kč. Tudi naš klirinški dolg v Švici se je zmanjšal

za 0,15 na 2,79 milijona švicarskih frankov, naš klirinški dolg v Belgiji za 0,08 na 3,33 milijona beig, naš klirinški dolg v Rumuniji za 2,1 na 7,4 milijona din in končno naš klirinški dolg v Madžarski za 1,4 na 37,7 milijona din. Za malenkost pa se je dvignil naš klirinški dolg v Bolgariji, in sicer za 0,02 na 0,2 milijona din.

Stanje Narodne banke

Zadnji izkaz Narodne banke od 30. aprila zaznamuje v poslednji četrtini prejšnjega meseca povečanje zlate podlage za 11,4 na 182,4 milijona din (lani 166,3), obenem pa zmanjšanje deviz izven podlage za 19,2 na 389,3 milijona din (lani 706,2). Zaloga kovane denarja v niklu in srebru se je v zadnji četrtini aprila zmanjšala za 18,3 na 413,6 milijona din in je bilo ob koncu meseca v obtoku za 786,4 milijona din kovanec (t. i. le malo manj nego lani ob tem času). Menična posojila so ponovno nazadovale za 10,3 na 131,9 milijona din (lani 141,9) lombardna pa so se zmanjšala za 4,3 na 236,4 milijona din (lani 249,1).

Obtok bankovcev se je zaradi ultima povečal za 16,1 na 589,8 milijona din (lani 546,3). Vzporedno pa so se skrbile obveznosti na pokaz za 109,6 na 264,9 milijona din (lani 199,4). Med temi obveznostmi so žirovne naložbe državne blagajne sicer narasle za 94,3 na 127,3 milijona din (lani 40,6), zmanjšale pa so se privatne žirovne naložbe za 137,8 na 145,8 milijona din (lani 972,5) in obveznosti na pokaz po raznih računih za 66,1 na 106,8 milijona din (lani 97,8).

Vrednost zlate podlage skupaj z očiščeno premijo je znašala ob koncu aprila 284,3 milijona din, kar predstavlja nasproti obtoku bankovcev in obveznostim na pokaz kritje v višini 27,4%.

Gospodarske vesti

Občni zbor Udruženja bank v Zagrebu. V sredo je bil v Zagrebu občni zbor Udruženja denarnih in zavarovalnih zavodov v savski banovini. Predsednik Arnold Herzog je v zanimivem govoru obeležil stanje privatnega denarništva v banovini. Naglasil je, da razmere privatnega denarništva v teh krajih niso tako sijajne, kakor bi jih drugi radi prikazali. Ne more se brez rezerve trditi, da je definitivna ureditev kmečkih dolgov ugodno vplivala na denarni trg in da narasča sedaj število zavodov, ki se odpovedujejo zaščiti. Tudi ni res, da so skoraj vse banke na tem, da debelkajo vloge do 10.000 din in da se njihovo poslovanje vedno bolj normalizira, o čemer naj bi pričali tečaj njihovi vložnih knjižic, ki naj bi dosegli skoraj že nominalno vrednost. Ogromna večina zavodov se ne more poslužiti specialnih kreditov, ki jih daje Narodna banka. Likvidacija kmečkih dolgov na razvoj privatnih bank ni tako ugodno vplivala, kakor se zatrjuje. To se nanaša le na relativno manjše število velikih zavodov, ki niso močneje zainteresirani na likvidaciji kmečkih dolgov. Le taki zavodi so ne glede na zaščito že sposobni za normalizacijo poslovanja z lastnimi silami. Oni zavodi pa, ki so svoj denar dali kmetom in predstavljajo večino med hrvaškimi zavodi, so še vedno v docela v negotovnem položaju. Pomagati bi jim bilo mogoče le s popolnim izplačilom njihovih terjatev, ki so jih odstopili Privilegirani agrarni banki.

»Vreme« zvišuje glavnicu. Tiskarsko založniško podjetje »Vreme« d. d. bo povečalo svojo deniško glavnicu od 10 na 20 milijonov din, in sicer z izdajo 10.000 novih delnic po 1000 din. Povečanje glavnice se bo izvršilo naenkrat ali pa postopoma ter je v zvezi z gradnjo palače v Dečanski ulici 31, kjer bo zgrajena tudi nova tiskarna z novimi stroji. Bilanca za lansko leto zaznamuje 0,84 milijona din izgube, pri čemer so znašali dohodki lista »Vreme« 26,1 milijona din.

Finančni zakon za leto 1933/39 je sedaj objavljen tudi v »Službenem listu« dravske banovine, in sicer v številki od 4. maja t. l.

Gradbena dela. Banska uprava dravske banovine je razpisala licitacijo za oddajo gradbenih del na cesti Šostanj—St. Vid—Crna, in sicer v odseku Vidmar—Radman (proračun znaša 322.500 din). Nadalje je banska uprava razpisala oddajo gradbenih del za gradnjo železobetonskega mostu preko Polskave pri Jurovcih v kilometru 5,946 banovinske ceste I/35 (proračun znaša 648.700 din).

V trgovinski register sta se vpisali nastopni tvrdki: »Universal« trgovsko podjetje Celje, Cankarjeva 4 (agencija za mešanim blagom; imetnik: Milan Stranšek); Schilling Drago, koncesionirano elektrotehnično podjetje in trgovina z elektrotehničnimi predmeti v Kranju. Pri tvrdki Ivan Savnik, Kranj sta se vpisala javna družbenika Savnik Ivan ml., trgovec, in inž. Savnik Viktor, tovarnar, oba v Kranju. Savnik se odselja; Ivan Savnik in sinova, trgovina z mešanim blagom, Kranj. Pri tvrdki Julij Klein in sinova, Ljubljana, je zaradi izstopa izbrisani javni družbenik Klein Ivan; lastnik firme je odselje Klein Julij ml., in preneha javna trgovska družba ter se firma odselje imenuje Julij Klein, Ljubljana.

Borze

5. maja

Na ljubljanski borzi so se danes avstrijski šilingi nekoliko okrepili in so se trgovali po 8,66, medtem ko je bilo za angleške funte povpraševanje po 238. V zagrebški privatnem klirinšu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8,64 (v Beogradu po 8,62), v grških bonih po 28,75 in v angleških funtih po 238. Nemški klirinški čeki stanejo v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani 14,50 za konec maja pa v Zagrebu 14,45 in za konec julija 14,4750.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je vojna škoda pri mirnejši tendenci trgovala po 481,50 — 483 (v Beogradu pa po 480,50 — 482) in za julij po 482. Do prometa je prišlo še v 8% Blairovem posojilu po 97 in v delnicah PAB po 226.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2419,66 — 2434,26, Berlin 1745,03 — 1758,90, Bruselj 731,04 — 736,11, Curih 996,45 — 1003,52, London 216,50 — 218,56, New York 4309,13

Pol ducata vlomov v enem tednu

Litijskim orožnikom gre zasluga, da so mladi dolgo-prstniki že za zapahi

Preteklo nedeljo se je razneslo po Liti, da so naši vrli orožniki s komandirjem g. Baumkirchnerjem in orožnikom g. Neemeškom razkrinkali mlado vlomisko družbo, ki je pretekli teden izvršila vrsto nočnih vlomov.

Zaradi stalnih vestí o vlomih, ki so bili nekateri Litijski že tako preplašeni, da so se poneli ustrašiti vsakega šuma. Dovolj zgovoren je dogodek, ki se je primeril včerajšjo noč nekemu obrtniku na Frčici. Bil je okrog 2. ure zjutraj. Močno je deževalo, tema pa je bila kakor v rogu. Nekje v hiši so začuli ropot. Gospodar je planil k oknu in začel klicati na pomoč, češ da ima v hiši vlomilce. Da bi dozvedel nočne obiskovalce prestrašil, je tudi ustrelil skoki okno.

Strel in vpljete na pomoč so začeli pri sedcu. V strahu, da grozi še njim napad, je tudi sosed sprožil lovsko puško. Nato pa je tekkel na pomoč sosedu. Obza trdita, da sta slišala nočne nepridiprave. Dozdej dokazov za napad se ni, zato je verjetno, da jima je le strah zaradi zadnjih vlomov pričaral dozdevne vlomilce.

Prejšnjo noč pa je doživel obilo strahu upok. sodni svetnik g. Ivan Huter, ki stanuje v svojem gradu sredi trga. V gradu ima njegova nečakinja Mira Pregljeva v prtiliču trgovinsko skladišče. Preden je legel g. Huter k počitku, je hotel odvesti psa na dvorišče. Stopil je v prtilič in je krenil k vratom. Ki držijo na dvorišče in do skladišča. Prehod tvorijo dvojna vrata. Čudno pa se mu je dozdevalo, ker so bila vrata odprta. Ko je segel za ključko drugih vrat, se je zgrozil, ker je v tem zagrabil za človeško roko. V tem je že skočil preden neznan možki, prižgal električno svetilko in naperil nanj revolver. G. Huter je obstal, nočni gost se je nato brez glasu odstranil. Graščak g. Huter je šel dogodek

Slovenjebistriški planinci so delavni

Sredi aprila se je vršil redni občni zbor slovenjebistriške podružnice Slovenskega planinskega društva v dvorani hotela »Beograda« ob razveljavljivi udeležbi vseh planincev. Zboru, ki ga je vodil načelnik g. dr. Simon Jagodič, je prisostvoval kot delegat glavnega odbora g. Božo Gajšek iz Maribora. Iz tajniškega poročila, ki ga je podala poštvovalna tajnica ga. Irma Raslejerjeva, je posneti, da je bila glavna skrb odbora nadanja oprema planinskega doma pri Sv. Treh kraljih kakor tudi gospodarskega poslojpa, ki bo popolnoma dograjeno letos. Dograjena je bila pod vodstvom g. dr. Teodorja Tominskega romantična pot skozi Pohorski Vintgar ter za društveno 15letnico odprta z novo varianto čez Sv. Urh k Sv. Trem kraljem. Svojo 15letnico je proslavila podružnica SPD s svečano sejo v Slov. Bistrici, ki se je za to priložnost svečano odela v zastave, z otvoritvijo nove poti skozi Pohorski Vintgar z velikim planinskim zborom pri Planinskem domu. Pri svečanosti je po zaslugi g. Josipa Tomazića sodelovalo Celjsko pevsko društvo pod vodstvom pevovodje g. Peca Segule z izbranim koncertnim sporedom. Višek prireditve pa je bil letos IX. planinski ples, ki je dal preko 7300 dinarjev čistega dobička. Za reklamo v časopisih je skrbel g. Josip Tomazič. Fotografski odesk pod vodstvom marljivega g. Ivana Jilga se je udeležil z več posnetki planinske fotografске razstave v Novem Sadu in Putnikove razstave v Mariboru, kjer je poleg pohvale bila tudi ena slika nagrajena in odpuščena. Vse stare in nove poti so bile nanovo markirane ter opremljene z napisnimi tablamami pod vodstvom naše smučarske prvakinje gđ. Rozke Ojingerjeve. Za smučarje je naredila podružnica na svojem pose-

— 4345,44, Praha 151,34 — 152,34, Trst 227,84 — 230,92.

Curih. Beograd 10, Paris 12,1750, London 21,7625, New York 435,375, Bruselj 73,37, Milan 22,95, Amsterdam 242,65, Berlin 175,2250, Dunaj 47, Stockholm 112,20, Oslo 109,40, København 97,20, Praha 15,15, Varšava 82,30, Budimpešta 86,25, Atene 3,95, Bukarešta 3,25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 482 — 483, za julij 482 — 483, za avg. 482 bl. 4% agrarne 61 — 63, 4% severne agrarne 61,50 den., 6% begiške 93 — 94, 6% dalm. agrarne 91 — 93, 7% stabiliz. 98,75 den., 7% invest. 98,50 den., 7% Drž. hip. banka 99 den., 7% Blair 92,50 — 93,50, 8% Blair 97 — 98; delnice: Narodna banka 7300 den., PAB 226 — 228, Gutmann 60 — 65, Sečera Osiček 110 — 120, Trboveljska 195 — 200, Dubrovačka 370 den., Jadranska 375 — 393.

Beograd. Vojna škoda 481,50 — 482 (480,50 — 482), 6% begiške 93,50 — 94 (83,75 — 94), 6% dalm. agrarne 92 — 92,80 (92,50), 7% invest. — (102,25), 7% Blair 92,50 — 93 (92,50 — 93,50), Narodna banka 7550 bl. (7325), PAB 230,50 — 231,50 (232).

Blagovna tržišča

2170

+Chicago, 5. maja. Začetni tečaji: pšenice: za maj 80,25, za julij 78,25, za sept. 79; koruza: 58,50, za sept. 59,625.

+Winnipeg, 5. maja. Začetni tečaj: pšenice: za maj 117, za julij 109.

+Novosadska blagovna borza (5. t. m.). Tendence stalna. Pšenice: (78/79 kg): baška 217,50 — 226; sremška 216 — 218; banatska 214 — 217,50; baška potiska 220 — 225. Kruha: za: baška 104 — 106; banatska 100 — 101. Oves: baški 157,50 — 160; slavonski 160 — 162,50. Ječmen: baški in sremški 63/64 kg 147,50 — 150. Moka: baška »e« in »o« 320 — 330; »e« 300 — 310; »o« 280 — 290; »e« 280 — 270; »e« 230 — 240; »e« 130 — 135. Otrbi: baški in sremški 110 — 115.

+Budimpeštanska termiska borza (5. t. m.). Tendence nespremenjena. Koruza: za maj 14,67 — 14,68, za julij 14,57 — 14,58.

BOMBAZ

+Liverpool, 4. maja. Tendence mirna. Zaključni tečaji: za maj 4,64 (prejšnji dan 4,56), za julij 4,72 (4,66), za okt. 4,82 (4,77).

+New York, 4. maja. Tendence komaj stalna. Zaključni tečaji: za maj 8,61 (8,65), za julij 8,63 (8,65), za okt. 8,68 (8,73).

javit orožnikom, ki so takoj začeli s preiskavo.

Oblastva so ugotovila, da je bilo isto noč vlomljeno še na dveh drugih mestih. Vlomilci so polžušali vdreti v trgovinsko skladišče pri trgovcu g. Končarju sredi trga in pri trgovcu g. Cererju blizu litijskega mostu.

Že pred dnevi je bil prijavljen vlom v hišo gđ. Pavle Meškove, ki je še pravčasno začutila neljube goste in je nato s trkanjem zbudila v isti hiši stanujočega zdravnika dr. Orla. Med tem pa so neznanci že izgini li v noč.

Naši orožniki so bili z verno na delu in so zdaj le zajeli družbo mladih vlomilcev. V rokah imajo že vse potrebne dokaze, da so ti mladi nepridipravi izvršili vrome poslednjega tedna. Osumljenici so aretirani in so izročeni v sodne zapore.

Dva aretiranca sta trdovratno zanikala udeležbo pri vlomih. Orožniki pa so do gnali, da je eden izmed osumljencev kupil nedavno revolver, pred dnevi pa je lakal tudi potrebno streljivo. Drugi osumljenec je bodril pajdaše, da bo treba zdaj, ko je težko dobiti kak zaslužek, najti druga pota, da bodo pridobili kak dinar za dnevne pribliške. Mreža dokazov se je okrog obeh osumljencev tako zgostila, da sta končno priznala svojo krivdo. Nato sta oba mladenčca izdala še dva druga mladenčca, ki jih je zavedla želja po senzacijah na stranpoti. Danes so aretirali še ostala dva, ki sta pa sodelovala le pri vromu v trgovino g. Cererje, odkoder so bili pravčasno preopedeni. Vsi štirje fantje so mladoletniki, ki so jih le slaba družba, slabe knjige in gangsterski filmi spravili k nepremišljenim dejanjem in v zapor. Spritno njihove mladosti pričakujemo, da se bodo ravno zdaj, ko jim je že na prvi krivi poti spodletelo, vrnili v pošteno človeško družbo.

stvu pri Planinskem domu široko presek.

Blagajniško poročilo pod vodstvom g. Frana Kaca izkazuje 4758 din prebitka. Poleg se porabljenega posojila v znesku 50.000 din pri Banovinski hranilnici v Mariboru bo še treh novega posojila okrog 40.000 din za likvidiranje še neplačanih računov in dokončno ureditev Planinskega doma.

Poročilo gospodarja g. Nandeta Korpnika je pokazovalo, da je bil naš Planinski dom nad pričakovanje dobro obiskan. Gospodarju je tudi uspelo likvidirati zaostali dolg oskrbnika nasproti SPD. Oskrbnštvo je bilo ponovno oddano oskrbniku g. Karhu Dvorščaku, katerega žena je izvršna kuharica in gospodinja, tako da bodo maloštevilne pritožbe v bodoče izostale.

Pri nadomestnih volitvah sta bila izvoljena g. dr. Stane Jereb za drugega gospodarja in g. Ivan Jilg za drugega blagajnika.

Smernice za nadaljnje uspešno delovanje je podal podnačelnik g. dr. Anton Zmrdetič. Opraviti je naslednja dela: dgrajitev poti skozi Pohorski Vintgar, barvanje in plekanje v domu, organiziranje mladinskega odeska in ureditev knjižnice, za katero bodo odborniki pobrali knjige. Ker je vsa zaloga starega prospekta pošla, bo SPD izdelalo še pred sezono nov prospekt in ga odposlalo številnim interesentom v tujini in doma. Potreben pa bo tudi večji prospekt za napredek tujeskega prometa v vsem okolišju Slovenske Bistrice, ki bi ga pa naj izdelalo SPD skupno s tujakoprometnim odborom občine, ki je do sedaj podpirala delovanje naše podružnice. Na prošnjo SPD bo tudi letos uveden ob neveljaj izletniški vlak.

Delegat g. Božo Gajšek je podal poročilo s pojasnili o društvnem delovanju ter je čestital slovenjebistriški podružnici in njenemu marljivemu odboru k uspešnemu delu.

Iz življenja na deželi

Iz Krškega

kr— Iz železniške službe. Iz Ptuja je bil premečen na postajo Videm Krško prometni uradnik Marjan Turk, ki je zavzel službeno mesto v Dobovo premeščenega uradnika Šabca.

kr— Sprememba na videmski občini. S sklopom občinskega odbora na Vidnu pri Krškem, sprejetim na seji preteklo nedeljo, je bil imenovan za občinskega tajnika Jože Ferencak. S tem je bil razveljavljen nedavni sklep istega odbora, da ostane še nadalje v službi dosedanj tajnik V. Svajger.

kr— Pregled in žigosanje sodov v Krškem se bo vršilo v protačunskem letu 1938/39 po odloku ministrstva trgovine in industrije, osrednje uprave za mere in dragocene kovine, v sledečih dneh: 20. majnika, 24. junija, 27. julija, 24. avgusta, 10. in 29. septembra, 8. in 27. oktobra, 8. in 25. novembra, 10. in 30. decembra, 10. in 27. januarja, 10. in 24. februarja ter 10. in 30. marca 1939.

kr— Gramoz za ceste. Dne 9. t. m. ob 9. dopoldne bo v pisarni sreskega cestnega odbora v Krškem javna ustna zmanjševalna dražba za dobavo in vožnje gramoza za razne ceste našega okraja.

kr— Lek proti prašnim cestam nam je priiskrbel mestni gospodarski odbor. Nabavil je škroplilni avto, ki bo stal s potrebnim opremitvijo 21.000 din. Vozilo stopi že v kratkem v akcijo.

MUTA OB DRAVL V nedeljo 2. maja je zborovala podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda na Muti. Predsednik podružnice, g. Franc Kogelnik je v uvodu pozdravil vse navzoče mutske in vuzeniške člane, spominjajoč se nedavno umrlega za služnega soustanovitelja podružnice, g. Simona Vtherja, nadočitelja v pokopju in je pozval prisotne, da se oddolžijo njegovemu spominu z vzklikom »Slava!« — Z izkrcnim tajniškim in blagajniškim poročilom je bila podana jasna slika plodonosnega podružničnega delovanja v minulnem letu. Tako je imela podružnica v zadnjem poslovnem letu nad 17.000 din dohodkov, ki jih je spet izdala v razne humanitarne svrhe in za izpopolnitev društvenega inventarja. K tako lepemu uspehu so pripomogle zlasti številne prireditve in požrtvovalnost naših članov. Posebnim zahvalo za nesebično delovanje zaslužio poleg ostalih sodelavcev predvsem gđ. Malyjeva in Rokfava ter gg. Kogelnik, Zehelj, Bervar, Grossman in Nemec. Ravno tako tudi vodstvo železarne, ki je poleg brezplačne oddaje dvorane dala za vse številne prireditve brezplačno tudi električni tok in potrebno kurjavo. Zeleti bi pa bilo, da se sedanje število članstva najmanj podvoji. Dosedanji odbor, ki mu je bil soglasno izrečen absolutorij, je bil izvoljen tudi za bodočo poslovnico leto z željo, da deluje po istih smernicah tudi nadalje. Posebno sedaj, ko smo tik druge desetletnice osvoboditve, pokazimo še posebno v sedanjih časih, da je naša narodna postojanka ob severni meji sicer skromna, toda je in boče ostati trdna in zavedna, da bo vsikdar branila narodno obramb

Priprave za obisk angleških suverenov v Parizu

Francoska vlada je odredila vse potrebne priprave za bivanje angleškega kralja in kraljice v francoski prestolnici. Po sedanjih dispozicijah obišče vladarska dvojica iz Londona francosko metropolo zadnje dni junija. Na sliki: Salon za sprejem na Quai d'Orsayu

Rimski Kvirinal

Iz zgodovine poslopja, v katerem je nastanjen Hitler

Kvirinalska palača, v kateri prebiva Hitler med svojim obiskom v Italiji kot gost italijanskega kralja in cesarja, je stavba z reprezentativnimi prostori, na katero se naša formula poslanikov in veleposlanikov, kadar jih akreditirajo pri Kvirinalu, običajno prebiva kralj Viktor Emanuel III. s svojo družino v gradu, ki leži v širnem parku vile Savoie. Palača v mestu pa leži na enem izmed znamenitih sedmih rimskih gričev in je bila do osvojitve Rima po Italiji poletni sedež papežev. Prvotne vrtove je kardinal Lodovico d'Este daroval papežu Gregorju XIII. in papež je l. 1574. naročil Oktaviju Mascherinu, naj tu njemu in njegovim naslednikom zgradi bivališče, kjer bi bilo mogoče uživati dobroto popolnoma čistega zraka.

Pod papežem Sikstom V. so gradnjo nadaljevali sodelovalci sta tudi Maderna, ustvaritelj pročelja Svetega Petra in Bernini, ki je postavil kolonade Trga svetega Petra. Bernini je zgradil veliki portal, nad katerim je balkon, s katerega so nekoč ljudstvu sporočali izvolitve novih papežev.

Kvirinalska palača pa sicer ne spada med najlepše zgradbe Rima. Dolgo stransko krilo jo ravno s svojo dolžino nekaj kazi. Velikasten pa je trg pred njo. S trga je ob odprtih ograji krasen pogled na mesto in na Michelangelovo kupolo cerkve Svetega Petra. Na trgu se dviga mogočna kiparska skupina dveh mladeničev, ki krotita konja, delo, ki izvira iz Konstantinovih term. Tu je tudi znamenit obelisk in graniten vodnjak.

Tehniški giganti

Največje letališče na svetu bo novo letališče v Berlinu-Tempelhofu, ki so ga v surovem stanju že dogradili.

Najmočnejšo iz ene enote sestojajo lokomotivo imajo nemške državne železnice. Ta stroj je sposoben z brzino 150 km na uro vleči vlak, ki tehta 700 ton, in to čez gorato ozemlje.

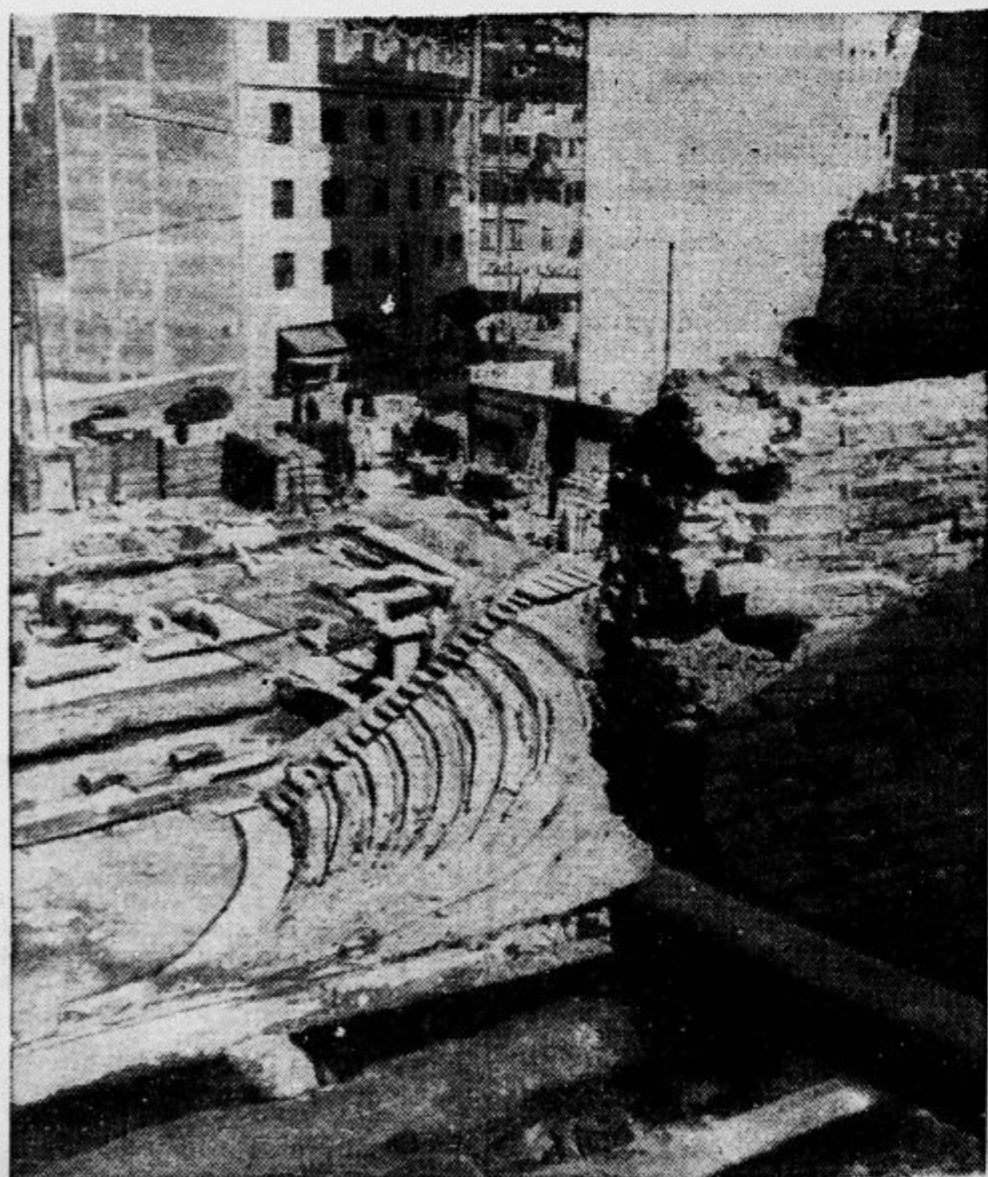
Največjo dolinsko pregrado na svetu predstavlja trenutno Boulderski jež v Zedinjenih državah s prostornino 3,9 milijona kubičnih metrov. Umetno jezero, ki so ga ustvarili s tem ježem, bo vsebovalo 37 milijard kubičnih metrov vode. Toda novi jež ob izlivu reke Grand Coulee v reko Kolumbijo v državi Washington bo vseboval 10,3 milijone kubičnih metrov in bo zadrževal 45 milijard kubičnih metrov vode. Ta jež, ki ga bodo dovršili po vsej prihodnji letos, bo s svojo dolžino 1420 m tri in polkrat večji od Boulderskega ježa.

Največja električna centrala na svetu bo stala isto tako ob jezu Grand Coulee. Obratovati bo začela nekako v treh letih in bo imela 2,7 milijona konjskih sil zmogljivosti.

Najdaljši telefonski kabel na svetu bo 700 km dolgi podmorski kabel med Sicilijo in Tripolisom. Ta kabel so začeli že polagati.

Darujte za »Zvončkov« sklad

V Trstu so odkrili rimsko gledališče

V Trstu so pri razkopavanju nekoga zemljišča našli na ostanke stare zgradbe, v kateri sodijo, da je bila nekakšno gledališče

Hitler stanuje v severnem krilu palače, kjer je bival nekoč kralj Humbert I. Tu so prostori opremljeni posebno razkošno. A omeniti je tudi krasno teraso, s katere se nudi očem sijajen razgled na večno mesto. Pod teraso sumi mogočna Fontana Trevi, najlepši rimski monumentalni vodnjak. Vanj mečejo drobni obiskovalci mesta, ki si ga žele še enkrat videti.

Ljubezen med labodi

V Königsbergu so imeli na Soltiskem jezeru dva laboda, samca in samico, ki sta živela v veliki družabnosti. Siroveži so samico nedavno pobili do smrti. Samec je bil zaradi tega žalosten in je stražil mrtvo družico ponoči in podnevi ter ni pustil nikogar k mrtvi ptici. Nazadnje je morala posredovati policija, ki je z velikansko muko in zvijačo mogla odstraniti mrtvo labodico. Ko je truplo mrtve družice izginilo z jezera, je samec dolgo plaval ves nemiren po vodi ter iskal mrtvo samico.

Himna pomladi

MLADE SPORTNICE SE VESELJO ŽIVLJENJA V PROSTI NARAVI

Knjiga na zapadu

Francoska književnost v materialni in duhovni krizi
Američani so leni za čitanje

Pogled v francoske, angleške in ameriške časopise mora v človeku zbuditi misel, da je v teh deželah pravi raj za literaturo. V resnici pa je stvar precej drugačna.

Na Francoskem je književnost v težki materialni in duhovni krizi. Svarilni klici pisatelja Duhamela in drugih dokazujejo dovolj jasno, kakšne težave so nastale v njej zavoljo današnjih knjižnih cen, inflacije malovrednih proizvodov, bralni utrujenosti občinstva, premnogih nesmotrnih nagradnih natečajev.

Tudi v Zedinjenih državah se kažejo slični pojavi. Nekd ameriški avtor je v pariški reviji »Marianne« spregovoril o

tem podobno kakor Duhamel o francoski književnosti. Ni v prvi vrsti gospodarska kriza, ki je napravila ameriško občinstvo leno za čitanjem. Hujša je konkurenca kinematografa, radia in avtomobila. Drug močan sovražnik literature je — bridge. Kmalu bo prišel čas, ko se bodo morali mladi književniki ogledati za drugim poslom.

V Zedinjenih državah se očituje čedalje bolj neka silna površnost v tujdeh. Številke o ameriški knjižni proizvodnji so obupne. Število novih knjig rase kakor plaz, toda število knjig, ki jih prodajo, se čedalje bolj krči. Moč, ki se bavi s pisatelstvom kot glavnim poklicem, je že dosti bolj redek nego moč, ki uganja literaturo kot stranski poklic, a je v prvi vrsti inženjer, zdravnik, trgovec, industrijec, učitelj, sploh vse, samo ne izključno pisatelj.

Smrtna žetev angleškega prometa

Prometno ministrstvo v Londonu je izdelalo seznam žrtev prometnih nesreč v angleški prestolnici. Po teh podatkih je zahteval promet na cestah Vel. Britanije tekom zadnjega leta 6633 mrtvih in 226.400 poškodovanih. Odstotek smrtnih žrtev je za 72 oseb večji nego v prejšnjem letu, dočim je število poškodovanih za 1411 oseb manjše.

Srebrna gora v Boliviji

V pravičnih knjigah se časih bere o zlatih in srebrnih gorah, kakršnih ni nara na ustvarila nikjer na svetu. Vendar pa stoji v Boliviji srebrna gora, ki zasluži svoj naziv tudi v resnici. To je 1700 m visoki vršac Cerro de Potosi, kjer kopljejo srebrno rudo že od 17. stoletja. Po strokovnih cenitvah je dala gora doslej za 38 milijard plemenitih rud.

Strašen samomor rudarja

V Sosnovicah na Poljskem je šel neki rudar v strašno prostovoljno smrt. Podal se je na pokopališče, kjer si je privezal okrog vratu dinamitni naboj. Učinek eksplozije je bil tako silen, da je raztrgalo nesrečnega na kose. V bližini pokopališča so popokale na oknih vse šipe.

Dve novi češki ladji

V Pragi so te dni izročili prometu dve novi ladji. Prva nosi ime Edvarda Beneša, druga Antonina Švehla.

Dinamit proti bazaltu

V bližini Meisena so nedavno razstrelili 80 tisoč ton bazalta in so v ta namen porabili 65 stotov dinamita.

Blaznež umoril lastnega otroka

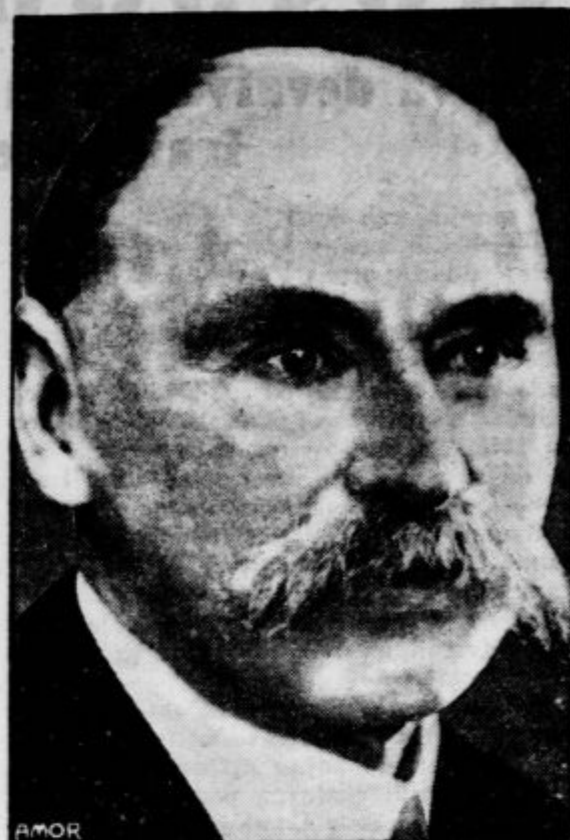
Grozoten umor se je zgodil v Strasbourgu. Neki 36-letni Paul Kuhn je pozvonil pozno zvečer ob glavnem vhodu mestne bolnišnice in je oddal vratarju v odelo zaviti paket z besedami: »To je moja mala hči Germaine«. Ko je presenečeni vratar odgnal odelo, je zagledal truplo 18 mesecev stare deklice, ki ji je bila glava ločena od trupla. Kuhn ni kazal, da bi hotel pobegniti. Dal se je prijeti brez odpora in so ga takoj zaležali. Ko so ga preiskali, so našli v njegovem žepu otrokove oči. Moč je izjavil policiji: »Slišal sem glasove, ki so mi ukazali, naj to izvršim.« Policija je ugotovila, da je bil Kuhn interniran v neki blaznici, od koder so ga izpustili pred nekaj meseci kot ozdravljenega. Je oče šestih otrok in njegova žena pričakuje novega poroda.

Bos iz Kaira

v Kapsko mesto

Mladi angleški slikar Anton Sabian je odinil prve dni tega meseca iz Kaira na pot skozi Afriko. Namerava potovati na drugi konec črnega kontinenta in v pogodbi, ki jo je sklenil, se je zavezal, da bo vso to ogromno pot opravil peš in bosonog. Močakar je star 23 let in se je kot dober pešec izkazal že lani, ko je bos potoval 360 km daleč od Florence do Rima. Pot iz Kaira v Kapsko mesto bo seveda precej daljša in bolj hrapava...

Novi prezident Irake

Zaslужni zgodovinar dr. Douglas Hyde je bil izvoljen za prezidenta irske države

Letalska nesreča v Formiji

Tragedija na povratku s svatbenih svečanosti v Tirani
Oškodovani draguljarji

Italijanske oblasti raziskujejo ta čas vzroke velike letalske nesreče, pri kateri se je trimotorno potniško letalo ki je obratovalo na progi Rim — Brindisi, razbilo ob nekem gorskem vrhu. Nesreča je zahtevala 19 smrtnih žrtev.

Letalo je bilo izredno zasedeno, ker so se z njim vračali gostje s poroke albanskega kralja v Tirani. Mnogo oseb so morali v albanski prestolnici zavrniti. Prispele so se-

daj s parnikom in so tako ušle katastrofi. Na krovu letala je bila baže velika zbirka draguljev in okrasnih predmetov, ki so jih poslali razni draguljarji v Tirano, ker je hotel albanski kralj med njimi izbrati najlepše kose za svojo mlado ženo. Te dragocenosti, ki so predstavljale vrednost nad 20 milijonov lir, so uničene. Škoda zadeva pred vsem francoske draguljarje, ki pa so dragocenosti pred odposliljavo v Tirano zavarovali.

„Zračni Ford“ na Danskem Pogodba družbe „Taylor Aircraft Corporation“ s kodanjsko vlado

Po dolgotrajnih pogajanjih je sklenila danska vlada z ameriško družbo za gradnjo letal »Taylor Aircraft Corporation« pogodbo, po kateri bo ta družba na Danskem osnovala podružniško tovarno, ki naj bi evropski trg zalagala s ceninimi ameriškiimi sportnimi letali. Skupina danskih finančnikov je v ta namen od vlade najela dosedanje vojaško letališče Lumborg pri Kodanju z vsemi napravami za 20 let. Gradnja letal se prične že prihodnji mesec.

Že dosedaj so dobili celo vrsto naročil iz Holandske, Švedske, Finske in Norveške. Danska tovarna bo izdelovala najprvo tip letal, ki jih v Ameriki poznajo

pod imenom »Zračni Ford«. To so dvosedezniki z motorjem 40 k. s. in akcijskim radijem 650 do 700 km ter največjo brzino 175 km na uro. Tovarna jih bo prodajala spočetka po 10.000 danskih kron, upajo pa, da bodo pozneje ceno lahko znižali na 8000 kron. Pozneje bodo izdelovali tudi nekoliko dražje dvosedezne tipe s motorji 60 k. s. Ugodno bo to, da bodo ta letala prodajali na obroke kakor avtomobile. V zvezi s tovarno bodo osnovali letalsko šolo, ki bo naročnike za majhen strošek vzgojila za letalce.

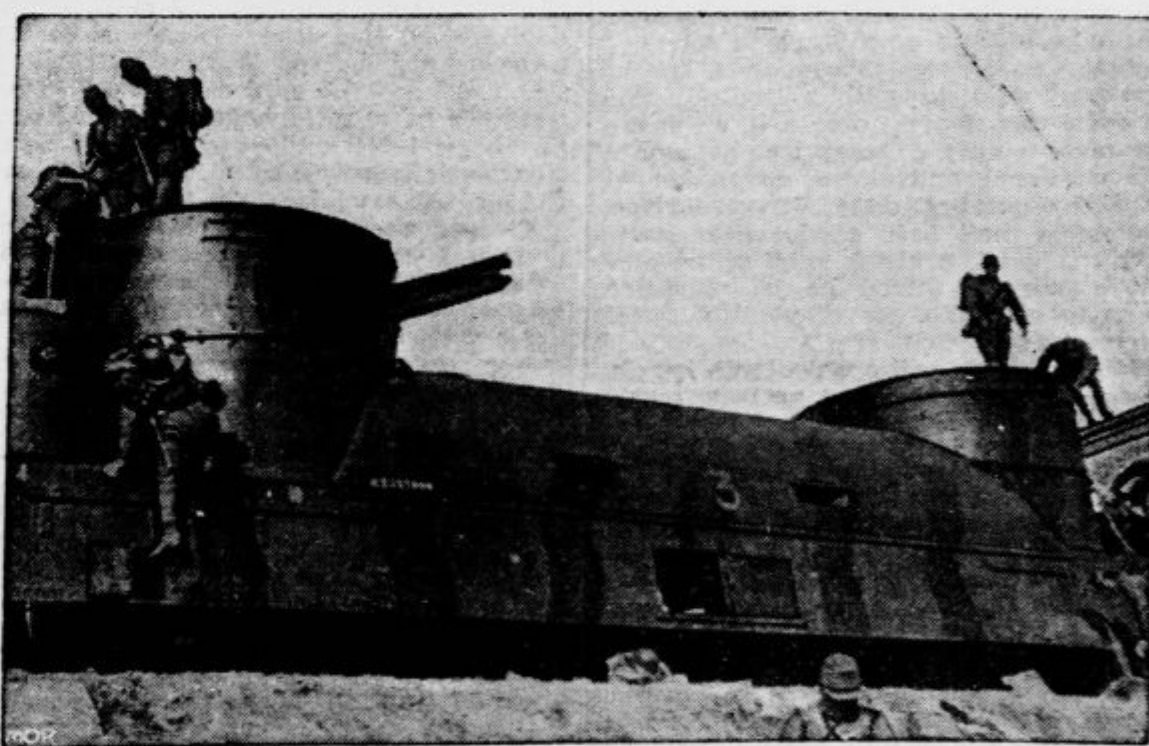
Umor iz znanstvenega nagiba

V uradu njujorške policije se je te dni pojavil biolog prof. dr. William Matilage ter je povedal, da je umoril svojega slugo iz znanstvenih nagibov. Hujša je konkurenca kinematografa, radia in avtomobila. Drug močan sovražnik literature je — bridge. Kmalu bo prišel čas, ko se bodo morali mladi književniki ogledati za drugim poslom.

Medvedi — posledica državljanske vojne

Španska državljanska vojna je imela za pirenejske vasi nepričakovano posledico. Vladni miličniki, ki so bežali čez mejo v Francijo, so po vsej priliki vznemirili medvede, ki živijo drugače v višjih gorskih pasovih. Živali so se preselile v doline, kjer povzročajo prebivalstvu sedaj velik strah in pa tudi veliko škodo med čredami. Posebno huda je medvedja nadloga v okolici Laruna, Cautereta in Luza.

Kitajski oklopni vlak

ki je postal plen japonskih vojaških oddelkov na severnem bojišču

Posledica mraza v Franciji

Slane in mrazovi so v zadnjih dveh tednih napravili v Franciji ogromno nepopravljivo škodo. Vinogradi od Beaujolaisa do Macons so popolnoma uničeni in trta ne bo dala niti kapljice soka.

Boccaccijeva rojstna hiša

V Certalgu restavrira rojstno hišo italijanskega pisatelja Boccaccija. Denarna sredstva za restavracijo poslopja je priskrbel osebno min. predsednik Mussolini.

Sedem prstov na eni roki

V Sorrentu pri Neaplju je rodila neka 30letna Eliza Barbetta dete ženskega spola s sedmimi prsti na obeh rokah in nogah. Mati in otrok sta drugače zdrava.

24 urna razdelitev časa na Kitajskem

Japonske okupacijske oblasti v Pekingu so uvedle štetje časa od 1. do 24. ure. Že prej so uvedli isto štetje v Šanghaju.

A NEKDOTA

Kulturni zgodovinar Jakob Burckhardt je nekoč predaval o razmerah na dvoru Ludovika XIV. Omenil je med drugim: »Kralj je imel v svoji neposredni bližini kolegijski 24 zdravnikov. Lahko si mislite, da je dejal, obrnjen k poslušalcem, »da je moral biti prekleto trdnega zdravja, da ga niso ugonobili!«

VSAK DAN ENA

»Tukajle — vzemite hitro moj dežnik!«
»Najlepša hvala, zdaj sem že premočen do kože!«
(»Ric et Rac«)

Kulturni pregled

Razstava slik Antona Trstenjaka v Pragi

Trstenjak nam je zopet odgnal zavese v svojo umetniško delavnico. Preko polietja nabere motivov, napiše se lepote naših krajev, običajev, češko pokrajino in mesta. Na jeseň in pozimi se odmakne utrujajočemu dnevu ulice. Redkodaj ga srečaš u marama se izogiblje pustemu in brezplodnemu življenju kavarn in uživa življenje po svoji. Na Vinohradih in Koruni tñdi ima atelje, v njem je slejkoprej najbolj srecen. Na zidovih so motivi iz rodne Priekije, iz solnčne Dalmacije, portret matere, spomini na Pariz, na naše planine na ljubljeno Lužico. Podobe in barve, ki jih nosi v duši, prenaša na platno, smehlja se ves srecen, ko ujame ton, ki izraža tisto, kar čuti. V ustvarjanju je vrhunec sreče.

Šele leto je, odkar je v Pragi zadnjič razstavljal in vendar je 23. aprila Mazdevec umetniški salon »Elanc« v Spálenovi ulici lahko pokazal obstojnost samo nova Trstenjakova dela. Takoj, ko vstopiš v dvorano, te z nasprotni strani pozdravi velika slika umetnikove matere. Sklenjenih rok sedi v tisti tipični temni obleki naših mamic. Zaslanje od teže dela in skrbni utrjene oči zro nekam v daljavo — ali se vrstijo pred njimi podobe malenkosti, ali obrazi otrok, ali pa morda gleda v dušo sina in je srečna. ko je v njej toliko lepot. Na desni steni so motivi iz Dalmacije (Makarska, Korčula, Hvar, Kraljevica, Podgora) in motivi iz Lutomerskih gor. V Pragi sem videl že mnogo razstav z motivi iz naše Dalmacije, toda noben slikar ni tako mojstrsko ujel raz-

košja njenih barv kot Trstenjak. Kaka harmonija je v teh kontrastnih rdečih in modrih, koliko solnce je na teh strehah in stenah hiš in vendar ni nikjer ostrih senc, ki bi že vnaprej kričale: nad nami je solnce. Morje je na Trstenjakovih oljih zapeljivo, nekaj tajnega je v teh modrih vodnih ploskvah. Vasica na Mladoboleslavskem, kakor tudi podkarpatorska koča izražajo neko podobnost s priško pokrajino, medtem ko nas v »Pomladi na Čoškem« pozdravlja res značilna »slovena« vodopadi v Vintgarju pričajo o novem gledanju in vidim v njih napredek v realističnem podajanju prirode. Kompozicijsko novega ne prinaša slika »Pri toletic«, je pa barvno zanimiva. Težka barva je v skladu z vsebino. K prijatni pestrosti razstave so pripomogli akvareli (cvetlice, vrtnice, motiv iz Makarske). Edini guache, ki ga kakor znano Trstenjak mojstrsko obvlada, kot smo videli na lanskem razstavi je tokrat v motivu iz Makarske.

Tudi letošnja razstava, ki to odprta do 15. maja je deležna velike pozornosti praškega občinstva. Majhna dvorana je kar pretesna. Tudi češka kritika, v kolikor je doslej pisala, je sprejela našega umetnika z izrazi pohvale. Ali se ne bi naš Trstenjak lahko predstavil Pragi s kolektivno razstavo v velikih, reprezentativnih prostorih? Če že sam ne zmore režije, bi bilo najno, da ga podprejo naši merodajni oficielni krogi, akor so storili že v drugih primerih, ko so razstavljali v Pragi srbohrvatski umetniki. O. B.

Ali smo glasbeno res pasivni?

Pod zgornjim naslovom je objavil g. dr. Dragotin Cvetko (Praga) članek v »Jutru« dne 13. IV. 1933., v katerem graja moj govor, ki sem ga imel v dvorani državnega konservatorija v Pragi 30. marca t. l. na koncertu jugoslovenske pesmi.

Če bi bil moral kot profesor klasificirati svojega poslušalca po pismeni nalogi, kaj da si je bil zapomnil od predavanja, bi g. Cvetko dobil slabo oceno, ker je zamešal moje misli, ki sem jo izrekel, namreč da so Slovenci živeli kulturno popolnoma nasprotno nego v političnem življenju. Torej ni točno, da sem rekel, da so Slovenci bili že pred svetovno vojno ne samo politično nego tudi kulturno pasivni. V glavnem sem rekel, da so politične razmere pod katerimi smo mi Jugoslovenci — Srbi, Hrvati in Slovenci — živeli, uplivali tudi na stvarjanje umetne in narodne glasbe. Dejal sem, da so Slovenci bili pod močnim nemškimi vplivom, zato se je pri njih pokazala pasivnost v ustvarjanju izrazito narodne kulture.

Nikakor ne morem pritrditi g. Cvetku, da neka kompozicija je reprezentira narod, če jo je kakšen skladatelj episal. Zato torej ni dovolj, če kdo navede imena skladateljev slovenske narodnosti, kajti sama imena še niso dokaz, da njih skladbe izražajo narodovega duha.

Mislím, da Jugoslovani in posebno Slovenci še nimamo našega Smetane ali Čajkovskega četudi g. Cvetko navaja mnogo imen. O reprodukciji umetniških del naših skladateljev na sploh nisem govoril, ker se je moj govor nanašal zgolj na narodno in na umetniško pesem z narodnim pečatom.

Na koncu mi g. Cvetko zanikuje kompetenco, da govorim o jugoslovenski pesmi, posebno pa o slovenski, kljub temu da ve, da sem absolvent državnega konservatorija v Pragi (dijak mojstra Foersterja), skladatelj in profesor državnega konservatorija v Pragi. Ugotavlja tudi, da so bili prisotni Ce-

hi ogorčeni in da so kritizirali moj govor. Tudi tu se g. Cvetko moti, ker je lahko videl in slišal, da so prisotni ta govor javno odobrili z aplavzom in nekateri glasbeni umetniki, s katerimi sem bil sestel, so mi tudi osebno čestitali. Čudim se samo, da g. Cvetko priznava pravico do ocene morda celo nekompetentnim osebnostim, pri meni pa jo zanikuje? Zakaj ni otkajil imen oseb, ki so moj govor obsodile? Nemara bi mi g. Cvetko, za katerega sem slišal, da je prišel v Prago študirat glasbene vede, priznal kompetenco, če bi bil slušatelj glasbenih ved na praški univerzi. Zal mi je, da sem le-to absolviraj že 1929. in mi torej ni mogoče, da bi jo ponavljal še manj je mogoče, da bi na tako visokem umetniškem inštitutu, kakor je državni konservatorij, govoril neobjektivno. Zanima me, kakšno legitimacijo ima g. Cvetko, da govori o glasbi?

Če pa kljub temu vsemu g. Cvetko misli, da je moje mnenje osamljeno, tedaj naj si skrbno prebere kaj pravi o tem vprašanju njegov rojak, priznani skladatelj g. Anton Lajovic v LHM — T VII. Tam je jasno povedano, kako je z vplivom tuje glasbe na slovensko glasbeno produkcijo. Tam tudi čitamo: Če so naši skladatelji po večini pod vplivom tujih glasbenih kultur in tega glasbenega čustvovanja, to je pri starejših razumljivo. Svojo mladost, ki je odločilni meri ustvarja v slovensko idealo, so preživeli v tujini, ki niso bili naklonjeni narodni individualizaciji. Ugodneje je ta zadeva, da niti v mlajšem rodu ni preobrata k lastni narodni glasbeni psihi. Ni še vstalo gibanje, ki bi vso svojo pozornost obrnilo k zakladu narodne glasbenosti in ki bi se mu to zelo važnejše nego samo pridobivanje glasbene tehnike in glasbene civilizacije, ki ima vendar vedno izrazit znak tujega naroda, čeprav se zdi, da je nezavisna od narodnosti. Toliko odgovora na zgoraj vprašanje.

Milivoj Mil. Crvčanin
profesor drž. konservatorija v Pragi.

Zapiski

»MODRA PTICA«

V zadnjih dveh številkah je priobčil ta prikupni literarni mesecnik več sestavkov, ki so vredni pozornosti. Tako je v peti številki opozoril V. P. na pomen znamenitega spisa Jamesa Jeansa »Tajne vsemirja«, ki ga je založba Modra ptica izdala v slovenskem prevodu Milene Mohoričeve. Lep prispevek k 150 letnici nemškega filozofa A. Schopenhauerja je prevod njegovega spisa »O pisateljevanju in o slogu«, ki ga je oskrbel Peter Donat. Spis je vreden, da ga prebere slehern literarno zainteresiran čitatelj, zlasti še oni, ki ima kakšno slovstveno tvorne ambicije. Slovenski prevod je skrbren in lep. Bogomir Magajina je zastopan s pripovedno prozo »Frater Benjamin«, ki se dogaja v samostanskem okolju in slika v naslovni osebi pretresljivo človeško usodo. Branko Rudolf je prispeval prevod Baudelairovega soneta »Parfum exotique«, Ignac Koprivec pa pripovedno prozo »Motiv s ceste«. Milena Mohoričeva prikazuje eno najzanimivejših svetovnih knjig zadnjega časa: življenjske gospe Curie. — V šesti številki je izšlo daljše razglabljanje Franceta Vodnika »Ideja demokratije v književnosti«, ki pregledno in jasno uvaja čitatelja v problem, o katerem je znano, da je eden najaktualnejših v današnji literaturi. Tone Cufar je prispeval daljšo prozo »Gospod in usilavec«, ki opisuje doživljanje mladih ljudi v jetnišnici. B. Borko je zastopan s prispevkom »Iz pariških zapiskov«, Ivan Rob pa piše o največjem rumunskem pesniku Mihailu Eminescu in priobčuje prevode treh njegovih pesmi. V rubriki Razno je izšla daljša ocena Gradnikovih »Večnih studencev« iz pesarske kritika Franceta Vodnika, ki predvsem ugotavlja prevrednotenje pesnikovega dosedanjega duhovnega sveta; k temu bi pripomnili, da ta preobrat v pesniškovi duši ni nov, marveč je bil opazljiv že v nekaterih pesmih prejšnje zbirke.

»L'Illustrazione italiana« o Jugoslaviji. Prvi majniški zvezek znane italijanske revije »L'Illustrazione italiana« je delno posvečen Jugoslaviji. Pod zaglavjem »Po enem letu globokega miru ob obalah Adrije« prinaša na 48 straneh obilo informativnega in ilustrativnega gradiva o naši državi, njenih pokrajinah in znamenitostih. Uvodne besede sta napisali ministrski predsednik dr. M. Stojadinović in zunanji minister grof Ciano, ki oba poudarjata pomen in uspeh zblizanja in prijateljstva med obema jadranskima državama. Vsa številka je prežeta s tem duhom. Uvodni članek z naslovom »Prijateljstvo in nova dejstva« je spisal tržaški publicist in pisatelj Rino Alessi, Mario Nordio pa podaja zanimive viške iz južne Srbije, dežele, ki ji je Jugoslavija prinesla ogromen napredek v daljšem, obilno ilustriranim članku s naslovom »Od smaga pri Ku-

Franci in Oljekopova

nastopita v »Trubadurju«

Letošnja vzporedna Verdijeve opere »Trubadur« bo v soboto 7. t. m. in nam bo predstavila našega odličnega tenorista Francisa v partiji Manrica. Italijanske klasične opere so za pevce še vedno najbolj priljubene naloge, ker se lahko v sladki melodiki in solidno grajenih ritmih do mlje volje razboboti glas, ter se mu ni treba boriti s skonstruiranimi tonskimi in ritmičnimi težkostmi, ki so učinkovite samo za poznavalce moderne glasbe, ker so po večini preveč akademske, da bi jih razumelo širše občinstvo, za pevca pa pomenijo mnogo napora, ki navedno ne najde pravega odziva. S tem pa še ni rečeno, da klasične italijanske opere niso težke; toda težkoče, ki jih vsebujejo, so tako očitne in prihajajo — če jih pevec premeta — z lahkoto — do popolne veljave, ki jo razume vsak laik. Zato so opere te vrste priljubljene pri občinstvu in pevcih. Popularnost posameznih arij, ki jih poznamo po različnih prenosih iz radia, po posnetih gramofonskih plošč najznamenitejših svetovnih pevcev, omogočajo primerjavo — in pri občinstvu še večje zanimanje za predstavo.

Že ponovno smo imeli priliko spoznati v Francu pevca odličnih glasovnih sposobnosti, za katerega se je potozelo beograjsko gledališče; toda naša uprava gledališča nam ga je ohranila kot člana za bodočo sezono, tako da bomo imeli še mnogokrat priliko občudovati sveži blek njegovega glasu, čisti zvok in zmagosono višino. Manrico je partija, ki si jo želi peti vsak tenor. Z velikim pričakovanjem bomo poslušali našega Francisa, ko bo imel priliko popolnega pevkevega razmaha v tako blesteli vlogi kakor je Manrico.

Leonoro bo pela Oljekopova, tokrat v slovenski. V teku letošnje sezone se je uveljavila v različnih vlogah: Tosca, Santuzza, Amelia, Tatjana, donna Anna in Julietta. Kot Leonoro v »Trubadurju« smo jo že čuli v srbohrvaščini pred nekaj sezonami. Vedno je zanimivo videti in slišati pevca ali pevko v isti vlogi v različnih nekaterih let. Tedaj je šele mogoče oceniti, ali in v koliko je napredoval in se razvil. Vsa vreten umetnik se ne zadovolji samo s tem, kar je prvič ustvaril, temveč gradi z vedno živim prizvadevanjem staro partijo in ji pridaja novih igralskih odtenkov ter pevskih finoc. Navedeno velja v isti meri za Kogejovo, ki bo pela cikanko Azuceno. Žalibog je nismo slišali letos tako pogosto, kakor v se-

zonah, ko je pela Ammeris, maršalica in še nekaj pomembnejših partij. Letos jo je ovirala bolezen, da bi pela kakšno večjo vlogo. Zdaj jo bomo ob koncu sezone s tem večjim zadovoljstvom pozdravili v težki vlogi Azucene. Ona in Oljekopova bosta gostovali v partijah Leonore in Azucene 10. t. m. v mariborskem gledališču. Grofa Lumo bo pel Janko, pred nekaj dnevi je gostoval v tej vlogi v Mariboru, kjer je žel zasluženi veliki uspeh. Vloga spada med tiste, ki jih je oblikoval s posebno skrbnostjo in pozornostjo ter se zelo prilaga njegovemu glasu. V Janku imamo zanesljivega in marljivega pevca, poleg tega pa dobrega igralca, ki vestno izpopolnjuje svoje mesto ter zna dati vsaki partiji lepo zaokroženo podobo, ki nikoli ne bi je celote ter ne izstopa s kakšno vsiljivo oznako. — Ferranda bo pel Petrovič. V teku sezone se je izkazal kot uporaben in zanesljiv v različnih basovskih partijah. Tako smemo torej s sobotno vzporeditvijo Verdijevega »Trubadurja« računati na prav zanimivo predstavo, pri kateri bodo naši zadovoljstvo vsi ljubitelji italijanske klasične opere, katere moč sta melodizno in lepo petje in romantična vsebina dejanja.

Maša Slavčeva.

Naše gledališče

DRAMA

Petek, 6.: ob 15. Na ledeni plošči. Dijaška predstava. Globoko znižane cene. Sobota, 7.: Izpit za življenje. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Prva slovenska predstava v nemški Radgoni (Radkersburg). Bilo je takoj po prevratu. Puške so na neurejenih mejah tako rekoč še pokale in topovi grmeli. Bratna s svojimi ansambli pa že pridno gostuje po deželi... po prelepi zeleni Štajerski... V staroslavnem Ptujju v vinorodnem Lutomeru; v zanimivem Ormožu mu delijo priročno gostoljubje. Kaj čuda, če ga zamilka tudi predstava Radgona? Toda tu je naletel na hud odpor, kajti mesto ima zasedeno sicer naša hrabra vojska, civilne oblasti pa so še v rokah zagriženih nemškihurjev, ki gledališča ne dajo pod nobenim pogojem na razpolago. Župan pl. Kodolitsch, ki o tem odloča, leži težko bolan in mu niti vojaška oblast ne more do živega. Bratina bo hoče igrati, na vsak način igrati. Kaj storiti? Poda se na lasno pest, takorekoč k smrtni postelji gosp. pl. Kodolitscha. Po kratki avdienci prirožila zmagovalno s šopom ogromnih ključev. In zvečer je raz oder — iz stare, gotške cerkve, prirejenega gledališča — prvič zadonela slovenska beseda. — Vstopnice k proslavi 25 letnice umetniškega dela Vala Bratine, ki bo 13. t. m. v dramu, se dobe od danes naprej v dnevni blagajni v operi.

OPERA

Petek, 6.: Zaprtio. Sobota, 7.: Trubadur. Premierski abonma. Nedelja, 8.: Grofica Marica. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. Ponedeljek, 9.: V kraljestvu palčkov. Proslava Materinekega dne. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. MAKIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 6.: Zaprtio. Sobota, 7.: ob 20. uri: Dalibor. Premiera. Red B.

S P O R T

Motorji na ocenjevalni vožnji V nedeljo dopoldne bodo vozili naši motociklisti za oceno na progi Ljubljana—Kranj—Kamnik—Ljubljana

V nedeljo bo Hermesova motosekcija priredila prvo letošnji motociklistični prireditvi, in sicer ocenjevalno vožnjo na približno 100 km dolgi progi iz Ljubljane preko Škofje Loke, Kranja in Kamnika nazaj v Ljubljano. Start bo v nedeljo ob pol 10. pred Narodnim domom — v enominutnih presledkih, cilj pa okoli 13. ure tudi tamkaj.

Motorji bodo razdeljeni v tri kategorije, in sicer motorje solo do 250 cm, motorje solo preko 250 cm in prikolice brez razlike. Za posamezne kategorije so določene omejene brzine. Tekmovalci bodo morali med vožnjo mimo več kontrol in bodo za morebitne pregrede ali prepozne prihode dobivali kazenske točke. Za prvaka bo proglašena udeleženez z najmanj kazenskimi točkami. Protesti zoper vrstni red treba vložiti najkasneje eno uro po prihodu na cilj proti plačilu takse 100.— din, ki bo pritožniku vrnjena, če bo protestu ugodeno. Za vsako kategorijo so določene po štiri kolajne, v primeru pa, če bi bilo

v eni skupini manj kot 6 tekmovalcev, drugo darilo ne bo oddano.

Po prijavah sodeč bo udeležba na tej vožnji zelo številna in se torej obeta gledalcem na startu in cilju ter tudi po progi lep sportni užitek.

Motoriklisti!

Naša nedeljska ocenjevalna vožnja bo prva slovenska motociklistična prireditvi te vrste, na kateri naj se nanovo pozdravijo in srečajo vsi, ki jim je pri srcu naš motociklizem. Na tej vožnji se bodo preizkusile moči za red in pravilnost na vožnji, to pot se bodo spoznali stroji in sposobnosti njihovih vozačev. Izven konkurence so vabljeni in dobro došli na tekmi tudi motorni vozači, ki niso včlanjeni pri motociklistih.

Naj bi bila nedeljska vožnja uspel uvod v motociklistično sezono z impozantno revijo najboljših strojev in vozačev, ki jih premoremo pri nas! ZSK Hermes

V nekaj vrstah

Danes popoldne se bo v Zagrebu začel teniški dvoboj med Jugoslavijo in Češkoslovaško.

V prvem kolu evropskega pasu za letošnji Davisov pokal. Češkoslovaška in naša ekipa sta bili ves teden pridno na treningu. Postave za posamezna srečanja še zdaj niso določene, ker razen Punceda še ni odločeno, ali bo v singlih igral Pallada ali Mitić, Čehi pa se prav tako ne morejo odločiti za drugega single igralca med Hechtom in Cejnarom. Prve igre se bodo začele popoldne ob pol 15. — V ostalem pa se te dni začnejo prve igre za letošnji Davisov pokal tudi med drugimi pari, ki tekmujejo v I. kolu evropskega pasu. Tako tekmujeja zdaj v Dublinu Italija in Irska, v Krakovu Danska in Poljska, v Scheveningenu Francija in Holandska, v Londonu pa Anglija in Rumunija.

Za meddržavno tekmo z Rumunijo, ki bo potrditvenje v Bukarešti, je savezni kapetan te dni še nekoliko spremenil prej odrejeno postavo in izločil iz moštva Gjerja in Lešnika, namestu njiju pa postavil Jazbeca in Matošiča mladšega. Naša enajstotica, o katere najboljših sposobnostih pa precej dvomijo med strokovnjaki, bo nastopila torej v tej tekmi za pokal prezidenta dr. Beneša v tej postavi: Glaser, Hügl, Dubac, Lechner, Jazbec, Kokotović, Šipos, Antolković, Matošič, Tomašević, Šarič. Rumuni so se za to tekmo temeljito pripravili in je veliko vprašanje, če se nam v nedeljo v Bukarešti ne bo primerilo kaj neprijetnega.

Beograjski prijatelji in tudi aktivni igralci BSK so preteklo nedeljo v Zagrebu pregovorili odličnega Concordijnega srednjega krilca Eibla, da jo je čez noč popihal v Beograd, kjer misli menda ojačiti BSKove vrste. Kakor pravijo, so mu v Beogradu obljubili dobro eksistenco, Concordia pa se bo lahko obrnila za denar in druge usluge, ki jih je stori la temu mlademu nogometašu. Zaradi te najnovejše afe, ki je značilna za sportni nivo naših nogometašev, vlada v zagrebških nogometnih krogih precejšnje razburjenje in baje bo Concordia zbrala vse gradivo o tem, kako so Eibla izvabili v prestolnico, ter ga predložila JNS v nadaljni postopek.

ZSK Hermes: Redna seja centralnega odbora bo drevi ob pol 20. v palači Grafike.

SK. Svoboda (Ljubljana). Drevi ob 19. bo v mali dvorani Delavске zbornice redni letni občni zbor. Dnevni red: poročila, volitev novega odbora in slučajnosti.

S. K. Mars. Drevi ob 20. članski sestanek juniorskega in I. moštva na običajnem mestu. Zaradi važnosti nedeljskih tekem za vse igralce obvezno. Načelnik. Kakaj Klub Ljubljana bo imel drevi ob 20. v restavraciji »Pri Sokolu« Pred škofovjo svoj VI. občni zbor z običajnim dnevnim redom. Vabljeni tudi oni, ki se zanimajo za kakaj-sport. Odbor.

Kolesarska dirka SK Zelenščarja, ki je bila raspisana za nedeljo 1. maja, bo v nedeljo 8. maja. Start bo ob 9. dopoldne ispred gradona SK Zelenščarja.

VSE, KI POTREBUJEJO LAKE IN BARVE „FAKTOR“

opozarjamo na naše izdelke, ki se morejo uporabljati mokro na mokro.

FAKTOR — firmi edinstvena podloga za barvo.

FAKTOR — temeljna bela barva za čvrsto in trajno podlogo.

FAKTOR — email barva dovršeno pokriva; nenavadno je trpežna in gladka.

FAKTOR — prozorni laki za les in zoper rjo. Še nikoli ni izdelal česa boljšega od tega.

MOSTER TOVARENA LAKOV IN BARV D. D.

ZAGREB — RADNIČKA C. 41.

NAPOLEONOVA TAJNA LJUBEZEN

Zgodovinski roman

Ta privoli, da bi ga pomirila. Sam ji hoče postreči. Ne meneč se za oči, ki ga opazujejo, ji drži kristalno kupo in žlico iz pozlačenega srebra. Opozori jo na držaj, ki je okrašen s preprostim B.

»Vidiš, Marija, to je moj srebrni pribor iz dobe konzulata. Takrat sem bil še mlajši,« dodá, kakor da mu je žal.

»Da,« mu polglasno odvrne, »a zame ste dovolj mladi — in boste, zmerom, zmerom...«

Rodil se je leta 1769. in po tem takem mu še ni štirideset let, a njegova ramena nosijo toli silne usode, da se zdi zaradi tega vsem starejši. Vendar ne telesno. Nekoliko zaokrogliji se je res da, kar mu pa ne pristoji slabo. Čelo mu je plešivi pod značilnim pramenom las. Toda njegov obraz je gladek, brez gubice, oko jasno in predirljivo, zobje brezhibni. Gibčnejši je od katerega koli izmed svojih generalov. Njegov močniti, bistri in urejeni duh zlahka obvladuje ogromno državno upravo, zavinke politike in načrte vojnih pohodov. Napoleon je od vseh občudovano čudo sveta, ki je gledal zadnjih dvajset let najpresenetljivejšo zgodovinske dogodke. Tega se zaveda, ker dobro po-

zna svojo vrednost; a zraven Marije Walewske je videti, kakor da bi vse to pozabljal, ob njeni strani je postal spet samo človek, mož, ki ljubi in ki ga ljubijo...

Jožefina, ki sedi sredi krožka dam, se ta čas ne more premagati, da ne bi streljala z očmi po Napoleonu. Časih se od nestrpnosti ugrizne v ustnice. Rada bi ujela besede, ki jih govori z Marijo Walewsko. A kako, iz te razdalje, sredi tolikih ljudi? Samo gledati more, in to, kar vidi, ji zadostuje. Hortenza je prisledla k materi; zaman jo skuša razvedriti in zapleta dame, ki sede okrog njiju, v pogovor. Tudi ona trpi z Jožefino vred; tudi ona je užaljena, ker se cesar tako vneto ukvarja z žensko, ki pozna njeno zgodbo ves dvor. Globoka ljubezen družji mater in hčer. Cesarica je lahko miselna, vsa vdana lišpu in svetski zabavi; rada se prepušča hčer, da jo vodi. Ze mnogokrat je Hortenza poravnala nesoglasja v cesarskem zakonu. V svojem lastnem, vsiljenem zakonu je nesrečna, in njen vpliv na cesarja, ki jo čista, razvaja in pomiluje, ni majhen.

Zdaj je Hortenza v velikih skrbih. Res je, da to ni Napoleonova prva nezvestoba. Je pa prvič, da svojo nezvestobo tako javno kaže. Njegovo razmerje z groficom Walewsko traja že leto dni in je več kakor zgolj moška muha. Prejšnje Napoleoneve ljubice niso bile Jožefini nikoli nevarne. Bile so častihlepne, ustrezljive ali omejene. Marija Walewska jim ni podobna. Sama ljubi Napoleona; v tem je njena moč in skrivnost njene oblasti nad njim. Zato je tudi nevarna cesaričinu položaju.

In položaj je tisto, na kar cesarica, bivša vikontesa Beauharnaiska, najbolj gleda. Do Napoleona čuti nagnjenje, v katerem se čudno mešajo strah, spoštovanje in nekakšna hvaležnost. Čuti so stari Kreolki že davno otopeli. Njena spogledljivost ima, celó nasproti soprogu vokal zvok, kakor stara lajna. Zato je pa tem bolj prevzeta od mogočnega čuvstva: njeni ničemurnosti je v globoko zadoščanje, da je prva žena v Evropi, družica največjega vojskovodje vseh časov in njegova zaupnica — kar vse je izraženo v edini, bleščeči besedi: cesarica.

Ali ne bo zdaj trajna strast pri Napoleonu, posebno pa še ljubezen, ki utegne obroditi sad, pomnila obsodbe jalove vladarice, ki se je doslej le z zvijačo in ukamami ohranila mesto od cesarjevi strani? Na to misli Hortenza, na to trdovratno misli Jožefina, na to misli ves dvor okrog njiju dveh...

Podoba je, kakor da bi bil Napoleon ob Mariji Walewski spet našel tiste trenutke brezskrbnosti, ki jih je poznal od začetku svoje poti navzgor. Smeje se, kramlja, ugajati skuša in ves sije, ker čuti, da je Mariji všeč. Duroco, njenemu zaupniku iz poljskih dni, je dal znamenje, na kar se je postavil višji dvornik Pavlini za stol. Zdaj pripogiblje svojo visoko postavbo in, kakor ve in zna, odgovarja na mnogokrat lahkomiselne šale knežinje Borgheske, ki je videti skoraj zmešana od vsega tega blišča in bleksa.

Mahoma se Napoleon prekrine. Spet je ujel Jožefinini pogled, ki meri nanj. Prejšnja nejevolja,

da, jeza se mu znova prebudi; obrne se k Durocu in reče:

»Naprosite gospo de Rémusat, da pride k meni. Višji dvornik dobi spet tisti resni obraz, ki ga ima po navadi, in se prerine do cesarice. Se trenutek, in gospa de Rémusat, majhna, debelušasta dvorna dama z nekaznim obličjem, se prikloni cesarju.

Ta hitro vstane in jo odvede v kot, kjer ostane sama, zakaj dvorjaniki so se spretno umaknili.

»Gospa de Rémusat,« reče Napoleon, »vaš vpliv na Jožefino je velik; mislim, da ste njena najboljša prijateljica. Vsekako poslušajte vaše mnenje. Svetujte ji torej, naj ne igra ljubosumnice. To ji ne pristoji. Samo osmešuje se. Kdor moje prijateljce slabo sprejema, bo imel opravka z menoj. Utegnila bi se kesati. Meni je enkrat dovolj. — Povejte ji to, kaj ne da, in še nocoj.«

»Vsekako, sire, ponovila bom besede vašega veličanstva. Vendar ne razumem...«

Njene prekanjene oči se upro v cesarja. Napoleon ima vanjo malo zaupanja. Pozna njeno spletkarstvo, ve pa tudi, da je spretna.

»Ni treba, da bi razumeli. Cesarica bo gotovo razumela; to zadostuje.«

Z vročimi nemiri si pomane roke, nato se mu obrne mahoma spači. S trdim, stisnjenim glasom reče:

»Mar me ne pozna? Neodvisen sem od vsakogar; od nikogar ne sprejemam pogojev. Tega je poslednjič spominjam. Naj se izpametuje... Hvaležen vam bom za to.«

Mali oglasi

Službo dobi

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanj 4 mesek 17 Din.

Solidno,

izobraženo gospo v starosti 35 do 45 let. ki dobro obvlada slovenski, nemški in po možnosti tudi hrvaški jezik za predavanja v mestu in po deželi ter v starosti 30 do 40 let

2 propagandisti

na obiskovanje privatnih strank isčemo Pismo ne ponudbe z navedbo referenc: Reklam. Roz. man. Ljubljana. Praža. kava 8-1. 10905

Zgalec

za keramične specialne peč dobi mesto 15. maja t. l. Ponudbe z navedbo dosednjega udeleževanja na prejšnjih službenih mestih in curriculum vitae poslati na podružnico, Jutra. Maribor pod šifro »Dravska banovina (keramika)«. 10748-1

Krojaškega

pomočnika za boljša damstva in moška dela, sprejemam takoj. — Fleško Jože, Cankarjevo nabrežje 3. 11323-1

Iščem krojača

za mesto Split, z lastnim obrtnim dovoljenjem, mladega, neženjenega. Ponudbe na Jožica Šmauc, Split, Bosna, ulica 5a. 11334-1

2 kleparska

pomočnika sprejemam, ki sta popolnoma samostojna v vstopni parstvu in avtogrenu varstva. Dobro stalno mesto. M. Lovinč, Zagreb, Deželičeva ul. 79. 10735-1

Natakarja in

natakarice strokovno izobražene, sprejemam takoj za stalno službo. Ponudbe s sliko je poslati na Hotel »Novi svet«, Maribor. 11343-1

Samostojnega

livarja ki dela po tablonah, sprejemam takoj. — Martin Gjurić, Kamnik. 11306-1

Brivski pomočnik

dobro delavec, soliden, — dobi stalno mesto, s takojšnjim nastopom. Martin Gjurić, Kamnik. 11306-1

JANKO TICEK IN NJEGOV OČE

77

Kraj, kjer so jih izkrcali, je bil divji in pust. Nič drugega niso videli kakor travo. Ko so že celo uro blodili okrog, so našli star čoln na vesla, ki je ležal na travi ob širokem jarku. »S tem se prepeljemo na oni breg, potlej jo pa mah-nemo na onole kmetijo!« je vzkliknil oče.

AGFA BILLY-CLACK z izdelano rumenico.

samo = din 199.-

Dva ISOCHROM drobnozrnata filma. Vsak film za 16 posnetkov

DOBIVA SE V VSEH FOTOTEKOVINAH

Pridelki

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanj 4 mesek 17 Din.

Seno

za koele, dobre kakovosti, kupimo. Parna žaga Rog. d. z. o. z. Podstenica, pošta Toplice pri Novem mestu. 11320-33

Med mestom

in deželo posreduje »Jutro« mali oglasnik

Stanovanja

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanj 4 mesek 17 Din.

3-sobno stanovanje

oddam za avgust. — Kralja Petra trg 8-III., desno. Istotam oddam 1. junija 1-sobno kletno stanovanje. 11339-21

Sončno stanovanje

2 sob, kabineta in priključni oddam za avgust v Tavčarjevi ulici. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 11332-21

Cisto stanovanje

3 sob, kabineta, kopalnice, shrambe in priključni, isčem za avgust. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Mirna stranka«. 11092-21a

2-sobno stanovanje

ali 1-sobno s kabineto in shrambo za 2 osebi za avgust v centru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Mirna stranka«. 11271-21a

Komfortno stanovanje

dvosobno, z vsemi priključki, v neposredni bližini mesta. Iščem boljše samsko osebo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Stanovanje v mestu«. 11308-21a

Posest

Stavbene parcele krasno ležajo, ob Večni poti, nasproti Kolmanovega gradu, poceni naprodaj. Mayer, Rožna dolina, Cesta IV. 28. 11349-20

Sobo odda

1 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanj 4 mesek 17 Din.

Dva prazni sobi

prilagojeni za pisarno event. tudi za stanovanje. v centru mesta, oddam. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 11163-23

Krasno sobo

prazno, strogi center, po-beben vhod, oddam takoj. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 11333-23

Sobo

s posebnim vhodom, oddam v bližini bošnice, oddam samo boljšemu gospodu. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 11300-23

2 prazni sobi

2 prazni sobi v centru, dvorišna velika in manjša v 1. nadst. Primerno za pisarno. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 11207-23

Sobo

lepo opremljeno, s posebnim vhodom, oddam. Šmarinska cesta 10. 11318-23

Prazno sobo

s souporabo kopalnice, oddam 15. maja. Gajeva ul. 9-III., vrata 16. 11324-23

Oglasi v »Jutru« imajo vedno največji uspeh!

Dopisi

Uvaka beseda 2 Din. davek 5 Din za dajanje naslova 5 Din Najmanj 4 mesek 20 Din.

Zv....!

Težko čakam — misli name. Bucko. 11312-24

Ivignite v oglasnem oddelku dosepel

18. april. Budućnost u Dalmaciji. Blago srce. Brez otrok 77. Denarni zavod. Cvetiči maj. Center Ljubljane. Denar 77. Dobra gošpodinja. Dober zaslužek 77. Družica. Dama. DKW. Enkratna. Erntegement 60. Ena oseba. Fotelji. Gorenjsko. Gotovina 10.000. Hipoteka. Ideali. Izveščana rroč. Iskrena 35. Intakten. Idealizem. 1346. Koda. Katica. Krasno posvetilo 7771. Kontoristinja. Ljubljana 22. Ljubljana špecerija. Lepa soba. Melalni stroj. Mirna uradniska družina. M. E. Mlilo članov. Nečist. Na Gorenjskem. Nujno 774. Nakupovalec. Odmah. Oskritost. Osamljen. Plačam točno. Prilika. Pridržanja 999. Pomanjkanje poznanstva. Prva kategorija. Plačam točno. Perc Ivan. Prileten samski. Poštena gošpodinja. Pridno dekle. Petro. Poletni. Reden plačnik. Radi ženitbe. Samcat sam. Stare knjige. Starejša gošpodinja. Skromno. Samo dva. Stranka treh odraslih. Sigurna 300.000. Stalno do bro namerenjen. Samostojna 50. Srečen dom. Takojšnje plačilo. Trgovsko nabraben. Takoj v gotovini. Učitelica august. Ugodno 300.000. Upanje. Udobno 9997. Ugodno 777. Ugodni nakup. Vila. Varčna in poštena. Vrtinar. Vesten vrtinar. Vestnost. Zavarovalnica. Zdrženje. Zadovoljstvo dveh. Z veseljem. Zanesljiva moč. Zanesljivost. 555. 444. 66.

Razno

Od Vas je odvisno, da imate obliko vedno kot novo zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH Ljubljana Poljanski nasip 4-6

Pratnica — Svetlokalnica

Tisoče zahval prejema »MORANA«

Krema za čevlje je nedosegljiva v kvaliteti.

Perfekten hotelski KNJIGOVODJA

(knjigovodkinja) se sprejme. Lastnoročno pisane ponudbe s prepisi izpričeval in sliko na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro: »Le prvovrstene«.

Ure,

Schaffhausen, Omega, Doxa ter vsakovrstne ure od Din 35.- naprej.

Zlatnino

prstane, obeske, ovratne verzičke i. dr. v srebru iz 14 kar. zlata od Din 70.- naprej.

se dobi pri

KIFFMANN

LJUBLJANA Mestni trg 8.

MARIBOR Aleksandrova 11.

Pratnica — Svetlokalnica

Oglasi v »Jutru« imajo vedno največji uspeh!

7

V najlepši dobi in kot žrtev materinstva nam je včeraj preminula naša nad vse ljubljena soproga, mati, sestra, teta itd., gospa

Rozina Pongračič roj. Šepic

Pogreb nenadomestljive bo v petek, dne 6. maja ob 16.30 iz kapelice magdalenske pokopališča na mestno pokopališče na Pobrežju.

Maša zaдушnica bo v soboto 7. maja ob 6. uri v magdalenski cerkvi.

Maribor, Novomesto, dne 5. maja 1938.

GLOBOKO ŽALUJOČI OSTALI

MAGNEZIJA SAN PELEGRINO

Peneča se MAGNEZIJA S. PELEGRINO, zavžeta vsako jutro v malih dozah, brez katerekoli motnje, deluje na čiščenje. Magnezija je dobro znana kot: preprosto, poceni in uspešno sredstvo za čiščenje in ne draži k bljuvanju.

Zahtevajte znakom S. PELEGRINO s podpisom Prodel.

Dobiva se v lekarnah v škatlici, vsebujoči eno dozo, z ali brez vonja po janežu.

Prodajna cena din 6.-

R. S. br. 27283/23/X 1935 I.

MAGNESIA

SPELEGRINO

Naročniki »Jutra« so zavarovani za 10.000 Din.

Zahvala

Vsem, ki ste počastili našo nepozabno sestro, teto in sva-kinjo, gospo

HERMINO LUNDER

s poklonjenim krasnim cvetjem in častnim spremstvom na njeni zadnji poti, izrekamo iskreno zahvalo.

ŽALUJOČI OSTALI

Gostilno in hotel

V ROGATCU

z vsem inventarjem oddamo v najem. Sredi trga, 10 tujskih sob, 4 gostilniški lokali, velika dvorana z gledališkim odrom, veranda, avtogaraža, kleti, shrambe, obsežen zelenjadni vrt. Ponudbe za navedbo jamstva poslati na

CELJSKO MESTNO HRANILNICO V CELJU.

Vzajemna posojilnica r. z. z o. z. v Ljubljani — Miklošičeva cesta 7

nudi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove vloge 4% do 5% po dogovoru. — Nove vloge in stare vloge izpod 5.000 Din se na zahtevo vsak čas v celoti izplačajo. — Nedvigljene stare vloge izpod 5.000 Din se bodo smatrale s 1. majem 1938 za nove vloge. VZAJEMNA POSOJILNICA DAJE KRATKOROČNA POSOJILA.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.